ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
VERICA TRSTENJAK
της 21ης Μαρτίου 2007 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η παρούσα διαδικασία αφορά τρία προδικαστικά ερωτήματα τα οποία υπέβαλε το Tribunale Ordinario di Novara, ιταλικό δικαστήριο πρώτου βαθμού. Τα ερωτήματα αυτά αφορούν την ερμηνεία, την εφαρμογή στις οριζόντιες σχέσεις μεταξύ ιδιωτών και το κύρος των άρθρων 2 και 3 καθώς και των παραρτημάτων ΙΙ και ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93/ΕΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιανουαρίου 1999, σχετικά με τη διαδικασία βεβαίωσης της πιστότητας των δομικών προϊόντων δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά θύρες, παράθυρα, εξώφυλλα, σκιάδια, δρύφακτα, και συναφή κτιριακό εξοπλισμό (στο εξής: απόφαση 1999/93) [2].

2. Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του Tribunale Ordinario di Novara μεταξύ της ενάγουσας Carp Snc di L. Moleri (στο εξής: Carp) και της εναγομένης Ecorad Srl (στο εξής: Ecorad) και αφορά τη διαπίστωση της μη εκτελέσεως συμβάσεως παραδόσεως θυρών εξοπλισμένων με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου.

II — Νομικό πλαίσιο

Α — *Κοινοτικό δίκαιο*

1. Οδηγία 89/106

3. Το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993, για την τροποποίηση των οδηγιών 87/404/ΕΟΚ (απλά δοχεία πίεσης), 88/378/ΕΟΚ (ασφάλεια των παιχνιδιών),

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η σλοβενική.

2 — ΕΕ L 29, σ. 51.

89/106/ΕΟΚ (προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών), 89/336/ΕΟΚ (ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα), 89/392/ΕΟΚ (μηχανές), 89/686/ΕΟΚ (μέσα ατομικής προστασίας), 90/384/ΕΟΚ (όργανα ζύγισης μη αυτόματης λειτουργίας), 90/385/ΕΟΚ (ενεργά εμφυτεύσιμα ιατρικά βοηθήματα), 90/396/ΕΟΚ (συσκευές αερίου), 91/263/ΕΟΚ (τερματικός εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών), 92/42/ΕΟΚ (νέοι λέβητες ζεστού νερού που τροφοδοτούνται με υγρά ή αέρια καύσιμα) και 73/23/ΕΟΚ (ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως) [3] και με τον κανονισμό (ΕΚ) 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, περί προσαρμογής στην απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου των διατάξεων των σχετικών με τις επιτροπές που επικουρούν την Επιτροπή στην άσκηση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της, οι οποίες προβλέπονται από πράξεις υποκείμενες στη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης ΕΚ [4] (στο εξής: οδηγία 89/106), ορίζει ότι για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ως «προϊόν του τομέα των δομικών κατασκευών» νοείται κάθε προϊόν το οποίο κατασκευάζεται για να ενσωματωθεί, κατά τρόπο διαρκή, σε δομικά έργα εν γένει, που καλύπτουν τόσο τα κτίρια όσο και τα έργα πολιτικού μηχανικού.

4. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 ορίζει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα προϊόντα που αναφέρει το άρθρο 1, τα οποία κατασκευάζονται για να χρησιμοποιηθούν σε έργα, μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνον εάν είναι κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται, εάν δηλαδή έχουν χαρακτηριστικά τέτοια ώστε τα έργα στα οποία θα ενσωματωθούν, συναρμολογηθούν, εφαρμοσθούν ή εγκατασταθούν να μπορούν, εφόσον αυτά έχουν ορθώς σχεδιαστεί και κατασκευαστεί, να πληρούν τις βασικές απαιτήσεις του άρθρου 3, όπου και όταν τα εν λόγω έργα διέπονται από ρυθμίσεις που περιέχουν τέτοιες απαιτήσεις.

5. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 ορίζει ότι οι οριζόμενες βασικές απαιτήσεις που ισχύουν για τα έργα και μπορούν να επηρεάσουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά ενός προϊόντος εκτίθενται ως στόχοι στο παράρτημα Ι της οδηγίας 89/106. Πρόκειται για τη μηχανική αντοχή και ευστάθεια, την πυρασφάλεια, την υγιεινή, την υγεία και το περιβάλλον, την ασφάλεια χρήσης, την προστασία κατά του θορύβου, την εξοικονόμηση ενέργειας και τη συγκράτηση θερμότητας.

6. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 ορίζει: «Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως "τεχνικές προδιαγραφές" νοούνται τα πρότυπα και οι τεχνικές εγκρίσεις».

7. Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106 ορίζει: «Τα κράτη μέλη θεωρούν κατάλληλα προς χρήση τα προϊόντα που επιτρέπουν στα έργα στα οποία χρησιμο-

3 — ΕΕ L 220, σ. 1.
4 — ΕΕ L 284, σ. 1.

ποιούνται, εφόσον αυτά έχουν σχεδιαστεί και εκτελεστεί ορθά, να πληρούν τις αναφερόμενες στο άρθρο 3 βασικές απαιτήσεις, εάν τα εν λόγω προϊόντα φέρουν τη σήμανση "CE" που υποδηλώνει ότι πληρούν το σύνολο των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι διαδικασίες για την εκτίμηση της πιστότητας που προβλέπονται στο κεφάλαιο V και η διαδικασία που προβλέπεται στο κεφάλαιο III.»

8. Το άρθρο 4, παράγραφος 6, της οδηγίας 89/106 ορίζει:

«Η σήμανση "CE" υποδηλώνει ότι τα προϊόντα πληρούν τις απαιτήσεις των παραγράφων 2 και 4. Ο κατασκευαστής ή ο εγκατεστημένος στην Κοινότητα εντολοδόχος του έχει την ευθύνη για την επίθεση της σήμανσης "CE" στο ίδιο το προϊόν, σε στερεωμένη στο προϊόν ετικέτα, στη συσκευασία του ή στα εμπορικά συνοδευτικά έγγραφα.»

9. Σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106, υπεύθυνοι για τη βεβαίωση ότι το προϊόν συμφωνεί με τις απαιτήσεις μιας τεχνικής προδιαγραφής κατά την έννοια του άρθρου 4 είναι ο κατασκευαστής ή ο εγκατεστημένος στην Κοινότητα αντιπρόσωπός του.

10. Το άρθρο 13, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106 ορίζει ότι τα προϊόντα για τα οποία υπάρχει βεβαίωση πιστότητας τεκμαίρεται ότι ανταποκρίνονται στις τεχνικές προδιαγραφές κατά την έννοια του άρθρου 4. Η πιστότητα διαπιστώνεται μέσω δοκιμής ή άλλων αποδείξεων βάσει των τεχνικών προδιαγραφών, σύμφωνα με το παράρτημα III.

11. Δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/106, η βεβαίωση της πιστότητας ενός προϊόντος προϋποθέτει:

α) ότι ο κατασκευαστής εφαρμόζει ένα σύστημα ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η παραγωγή πληροί τις σχετικές τεχνικές προδιαγραφές· ή

β) ότι, πλέον του συστήματος ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο, για ορισμένα προϊόντα τα οποία καθορίζονται στις εκάστοτε τεχνικές προδιαγραφές, στην αξιολόγηση και τον έλεγχο της παραγωγής ή του ίδιου του προϊόντος συμμετέχει και ένας αναγνωρισμένος προς τον σκοπό αυτό οργανισμός πιστοποίησης.

12. Το άρθρο 13, παράγραφος 4, της οδηγίας ορίζει ότι «η επιλογή των διαδικασιών κατά την έννοια της παραγράφου 3 γίνεται, για ένα συγκεκριμένο προϊόν ή

ομάδα προϊόντων, από την Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεων με την επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 19. Η επιλογή αυτή εξαρτάται από:

α) τη σημασία του ρόλου του προϊόντος σε σχέση με τις βασικές απαιτήσεις, και ιδίως την υγεία και την ασφάλεια·

β) τη φύση του προϊόντος·

γ) την επίπτωση που έχει η δυνατότητα παραλλαγής των χαρακτηριστικών του προϊόντος στη λειτουργικότητα·

δ) την πιθανότητα ελαττωμάτων κατά την κατασκευή του προϊόντος.

Κατά την επιλογή αυτή, προτιμάται η εκάστοτε λιγότερο δαπανηρή διαδικασία που ανταποκρίνεται στους όρους ασφαλείας.

Οι εντολές και οι τεχνικές προδιαγραφές ή η δημοσίευσή τους αναφέρουν τη διαδικασία που επιλέγεται με τον τρόπο αυτό».

13. Το άρθρο 16 της οδηγίας 89/106 ορίζει:

«1. Ελλείψει τεχνικών προδιαγραφών, όπως ορίζονται στο άρθρο 4, για ένα συγκεκριμένο προϊόν, το κράτος μέλος προορισμού θεωρεί, μετά από αίτηση για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι το προϊόν αυτό που έχει υποβληθεί σε επιτυχείς δοκιμές και ελέγχους που έχει διεξαγάγει αναγνωρισμένος οργανισμός του κράτους μέλους παραγωγής του προϊόντος, είναι σύμφωνο με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις, εφόσον αυτές οι δοκιμές και οι έλεγχοι έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις μεθόδους που ισχύουν στο κράτος μέλος προορισμού ή με μεθόδους που αναγνωρίζονται ως ισότιμες από αυτό το κράτος μέλος.

2. Το κράτος μέλος παραγωγής του προϊόντος γνωστοποιεί στο κράτος μέλος προορισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου πρέπει να γίνουν οι δοκιμές και οι έλεγχοι, τον οργανισμό τον οποίο προτίθεται να αναγνωρίσει για τον σκοπό αυτό. Το κράτος μέλος προορισμού και το κράτος μέλος παραγωγής του προϊόντος ανταλλάσσουν κάθε απαραίτητη πληροφορία. Μετά από αυτή την ανταλλαγή πληροφοριών, το κράτος μέλος παραγωγής αναγνωρίζει τον οργανισμό που ορίστηκε με τη διαδικασία αυτή. Εάν ένα κράτος μέλος έχει αμφιβολίες, αιτιολογεί τη θέση του και πληροφορεί σχετικά την Επιτροπή.

3. Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε οι οριζόμενοι οργανισμοί να αλληλοεπικουρούνται.

4. Στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος διαπιστώσει ότι ένας αναγνωρισμένος οργανισμός δεν διεξάγει κανονικά και σύμφωνα με τις εθνικές του διατάξεις τις δοκιμές και τους ελέγχους, γνωστοποιεί το γεγονός αυτό στο κράτος μέλος στο οποίο έχει αναγνωρισθεί ο οργανισμός αυτός. Αυτό το κράτος μέλος ενημερώνει μέσα σε εύλογη προθεσμία το κράτος μέλος το οποίο προέβη στη γνωστοποίηση σχετικά με τα μέτρα που έλαβε. Στην περίπτωση που το κράτος μέλος το οποίο προέβη στη γνωστοποίηση δεν θεωρεί τα ληφθέντα μέτρα ως επαρκή, δύναται να απαγορεύει τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση του σχετικού προϊόντος ή να τις εξαρτά από ειδικούς όρους. Το κράτος μέλος αυτό ενημερώνει σχετικά το άλλο κράτος μέλος και την Επιτροπή.»

2. Απόφαση 1999/93

14. Η απόφαση 1999/93 [5] ορίζει στο άρθρο 2 ότι η πιστότητα των προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ βεβαιώνεται με διαδικασία κατά την οποία, πέραν του συστήματος ελέγχου παραγωγής στο εργοστάσιο με ευθύνη του κατασκευαστή, παρεμβαίνει αναγνωρισμένος οργανισμός πιστοποίησης στην αξιολόγηση και επιθεώρηση του ελέγχου παραγωγής ή του ιδίου του προϊόντος.

15. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 1999/93: «Η διαδικασία βεβαίωσης της πιστότητας που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙΙ προσδιορίζεται στις εντολές για ευρωπαϊκές τεχνικές προδιαγραφές.»

5 — Όπ.π., υποσημείωση 2.

16. Το άρθρο 4 της αποφάσεως 1999/93 ορίζει ότι η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

17. Το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 1999/93 αφορά τα ακόλουθα προϊόντα:

«Θύρες και δρύφακτα (με ή χωρίς συναφή εξοπλισμό):

— για χρήση σε πυρο/καπνο-διαμερίσματα και σε οδούς διαφυγής. [...]»

18. Το παράρτημα ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93 σχετικά με τα συστήματα πιστοποιήσεως για θύρες, παράθυρα, εξώφυλλα, σκιάδια, δρύφακτα και συναφή κτιριακό εξοπλισμό εντέλλεται την CEN/CENELEC και ορίζει ότι η επιτροπή αυτή πρέπει να προσδιορίσει τα συστήματα πιστοποιήσεως στα εναρμονισμένα σχετικά πρότυπα. Για τις θύρες και τα δρύφακτα το παράρτημα αυτό ορίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 2, περίπτωση i, του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας 89/106, θα εφαρμοστεί σύστημα βεβαιώσεως της πιστότητας με τη μορφή πιστοποιήσεως του προϊόντος από αναγνωρισμένο οργανισμό πιστοποιήσεως (το οποίο αποκαλείται σύστημα αριθ. 1).

Β — *Εθνικό δίκαιο*

19. Στην Ιταλία, η συναρμολόγηση και διατήρηση των μηχανισμών ανοίγματος των θυρών που τοποθετούνται στις οδούς διαφυγής, όσον αφορά την ασφάλεια σε περίπτωση πυρκαγιάς, διέπονται από το διάταγμα του Υπουργού Εσωτερικών της 3ης Νοεμβρίου 2004 [6].

III — Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

20. Τον Μάιο του 2005, η εταιρία Carp, βάσει συμβάσεως συναφθείσας με την εταιρία Ecorad, η οποία αφορούσε την τοποθέτηση τριών εξωτερικών θυρών αλουμινίου εξοπλισμένων με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου, τοποθέτησε στην έδρα της εταιρίας αυτής την πρώτη από τις εν λόγω θύρες.

21. Οι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες είναι προϊόντα που αποτελούνται από δύο στοιχεία, τη θύρα και τη λαβή προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου, που συναρμολογούνται κατά τη διάρκεια της κατασκευής.

22. Κατά τη διάρκεια ελέγχου μετά την εγκατάσταση, οι τεχνικοί διαπίστωσαν στην έδρα της εταιρίας Ecorad ότι η θύρα δεν πληρούσε τις βασικές απαιτήσεις των άρθρων 2 και 3 της αποφάσεως 1999/93 και της οδηγίας 89/106. Συνεπώς, η εταιρία Ecorad έκρινε ότι η σύμβαση δεν είχε εκτελεστεί ορθώς και δεν κατέβαλε το τίμημα της θύρας. Η Ecorad απαίτησε επίσης από την εταιρία Carp να αποδείξει ότι πληρούσε τις προϋποθέσεις του συστήματος πιστοποιήσεως αριθ. 1 για την τοποθέτηση θυρών. Πράγματι, το αρμόδιο όργανο μπορεί, λόγω της εγκαταστάσεως αυτής που δεν πληροί το σύστημα πιστοποιήσεως, να επιβάλει κυρώσεις στην εταιρία Ecorad και να απαιτήσει την αντικατάσταση της τοποθετηθείσας θύρας.

23. Λόγω μη καταβολής του τιμήματος της θύρας, η εταιρία Carp άσκησε την 1η Αυγούστου 2005 ενώπιον του Tribunale Ordinario di Novara στην Ιταλία (στο εξής: αιτούν δικαστήριο) αγωγή με σκοπό να διαπιστωθεί η μη εκτέλεση της σύμβασης. Η εταιρία Ecorad ισχυρίστηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι η σύμβαση σχετικά με την παράδοση και τοποθέτηση των θυρών περιλαμβάνει διάταξη δυνάμει της οποίας οι «θύρες πληρούν όλες τις επιταγές που επιβάλλει η κοινοτική και εθνική νομοθεσία» και ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί ότι έχει λυθεί η σύμβαση παραδόσεως των θυρών λόγω μη εκτελέσεως των υποχρεώσεων.

24. Το αιτούν δικαστήριο, κρίνοντας ότι η επί της ουσίας απόφαση απαιτεί ερμηνεία

6 — Decreto dell'Ministero dell'interno 3 novembre 2004 Disposizioni relative all'installazione ed alla manutenzione dei dispositivi per l'apertura delle porte installate lungo le vie di esodo, relativamente alla sicurezza in caso d'incendio (*GURI* αριθ. 271 της 18ης Νοεμβρίου 2004).

του κοινοτικού δικαίου, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν τα άρθρα 2 και 3, καθώς και τα παραρτήματα ΙΙ και ΙΙΙ, της αποφάσεως 1999/93/ΕΚ την έννοια ότι αποκλείουν την περίπτωση οι θύρες που πρέπει να φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου να κατασκευάζονται από κατασκευαστές (κλειθροποιούς) μη διαθέτοντες τα απαιτούμενα από το σύστημα πιστοποιήσεως αριθ. 1 προαπαιτούμενα;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, τυγχάνουν οι περιλαμβανόμενες στα άρθρα 2 και 3, καθώς και στα παραρτήματα ΙΙ και ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93/ΕΚ επιταγές, ανεξάρτητα από την έκδοση των τεχνικών προδιαγραφών εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποιήσεως (CEN), υπό νομική άποψη, υποχρεωτικής εφαρμογής από την έναρξη ισχύος της προπαρατεθείσας αποφάσεως, όσον αφορά τη μορφή της διαδικασίας πιστοποιήσεως που πρέπει να τηρείται εκ μέρους των κατασκευαστών (κλειθροποιών) για θύρες που φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου;

3) Πρέπει τα άρθρα 2 και 3, καθώς και τα παραρτήματα ΙΙ και ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93/ΕΚ να θεωρηθούν ως άκυρα λόγω αντιθέσεώς τους προς την αρχή της αναλογικότητας στο μέτρο που επιβάλλουν σε όλους τους παραγωγούς την υποχρέωση να τηρούν τη διαδικασία πιστοποιήσεως αριθ. 1 προκειμένου να θέτουν τη σήμανση CE επί των θυρών που κατασκευάζουν οι ίδιοι και φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου (αναθέτοντας στη CEN την εντολή θεσπίσεως των συναφών τεχνικών προδιαγραφών);»

25. Κατά την έγγραφη διαδικασία, οι εταιρίες Carp και Ecorad, η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Επιτροπή υπέβαλαν παρατηρήσεις.

26. Οι εταιρίες Carp και Ecorad καθώς και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικές παρατηρήσεις και απάντησαν στα ερωτήματα του Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Ιανουαρίου 2007.

IV — Ανάλυση

Α — *Πρώτο προδικαστικό ερώτημα*

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

27. Η εταιρία Carp υποστηρίζει ότι η οδηγία 89/106 ορίζει ότι τα προϊόντα δομικών κατασκευών που κατασκευάζονται για να

ενσωματωθούν, κατά τρόπο διαρκή, σε δομικά έργα, όπως παραδείγματος χάρη οι θύρες και τα δρύφακτα, διατίθενται στο εμπόριο μόνον αν αντιστοιχούν στην προβλεπόμενη χρήση και πληρούν τις βασικές απαιτήσεις οι οποίες συγκεκριμενοποιούνται με ερμηνευτικά έγγραφα και επιβάλλονται με τη μορφή εναρμονισμένων προδιαγραφών.

28. Η εταιρία Carp τονίζει ότι οι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες πρέπει να κατασκευάζονται ούτως ώστε να μπορούν να ανοίγουν τάχιστα προς τα έξω με απλή πίεση της λαβής αυτής. Ο σκοπός είναι να δίνεται στα πρόσωπα που βρίσκονται σε συγκεκριμένο τόπο η δυνατότητα να τον εγκαταλείψουν τάχιστα σε περίπτωση κινδύνου. Για τον λόγο αυτό διαφέρουν από τις θύρες αντιπυρικής προστασίας για χρήση σε πυρο/καπνο-διαμερίσματα. Ο ρόλος τους είναι να εμποδίζεται η διάδοση της φωτιάς ή του καπνού από ένα χώρο σε άλλον. Η εταιρία Carp φρονεί παρ' όλ' αυτά ότι η απόφαση 1999/93 απαιτεί την παρέμβαση οργανισμού πιστοποιήσεως για τη βεβαίωση της πιστότητας θυρών και δρυφάκτων με ή χωρίς λαβές και για τη βεβαίωση της πιστότητας της λαβής.

29. Η εταιρία Ecorad ισχυρίζεται ότι από το παράρτημα ΙΙ, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106 καθώς και από την απόφαση 1999/93 προκύπτει σαφώς ότι το είδος των θυρών που είναι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου, τις οποίες αφορά η διαδικασία αυτή, χρήζει της εφαρμογής του συστήματος πιστοποιήσεως αριθ. 1.

30. Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 2 σε συνδυασμό με το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 1999/93 αφορά τις θύρες, δρύφακτα και παράθυρα για χρήση σε πυρο/καπνο-διαμερίσματα και σε οδούς διαφυγής, καθώς και τον κτιριακό εξοπλισμό για χρήση σε πυρο/καπνο-διαμερίσματα και σε οδούς διαφυγής, αλλά δεν αφορά τις θύρες που είναι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου και τις λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου καθεαυτές. Πράγματι, οι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες δεν αντιστοιχούν στις θύρες για χρήση σε πυρο/καπνο-διαμερίσματα. Εξάλλου, δεν υφίστανται ακόμη εναρμονισμένα πρότυπα για τις εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες, λόγος για τον οποίο και οι κατασκευαστές που δεν πληρούν τις απαιτήσεις βάσει της διαδικασίας πιστοποιήσεως αριθ. 1 μπορούν να κατασκευάζουν τέτοιες θύρες.

31. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η οδηγία 89/106 και η απόφαση 1999/93 αφορούν τα προϊόντα δομικών κατασκευών και όχι τους κατασκευαστές ή συναρμολογητές των εν λόγω προϊόντων, διότι τα προϊόντα δομικών κατασκευών πρέπει να πληρούν τις βασικές απαιτήσεις ασφάλειας. Το σύστημα πιστοποιήσεως αριθ. 1 αφορά το προϊόν και όχι τον κατασκευαστή, διότι η εν λόγω διαδικασία πιστοποιεί αν ένα προϊόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό της κατασκευής του και όχι αν ο κατασκευαστής μπορεί να κατασκευάζει το προϊόν αυτό. Η οδηγία 89/106 και η απόφαση 1999/93 δεν προβλέπονται εξάλλου για να εφαρμόζονται σε περιστάσεις όπως στη διαδικασία της κύριας δίκης, διότι στην περίπτωση αυτή δεν συντρέχει καμία περίσταση με διασυνοριακό χαρακτήρα. Για τις εξοπλισμένες με λαβές

προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες δεν υφίστανται τεχνικά πρότυπα, περιλαμβάνοντα βασικές απαιτήσεις, εναρμονισμένα πρότυπα, ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις ή εθνικά πρότυπα που να έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Μόνο για τις λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου εκδόθηκε το εναρμονισμένο πρότυπο ΕΝ 1125 «Κτιριακός εξοπλισμός — Κλείσιμο προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου για θύρες διαφυγής, με οριζόντια ράβδο — Απαιτήσεις και δοκιμαστικές μέθοδοι» (Ανακοίνωση της Επιτροπής στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών) [7].

2. Εκτίμηση της γενικής εισαγγελέα

32. Ως εισαγωγή και πριν αναλυθεί το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να καταστεί σαφές ότι είναι αβάσιμοι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής κατά τους οποίους η οδηγία 89/106 και η απόφαση 1999/93 αφορούν τα προϊόντα δομικών κατασκευών και όχι τους κατασκευαστές ή τους συναρμολογητές των εν λόγω προϊόντων, καθόσον τα προϊόντα δομικών κατασκευών πρέπει να πληρούν τις βασικές απαιτήσεις ασφάλειας. Η οδηγία 89/106 και η απόφαση 1999/93 αποτελούν διατάξεις δικαίου. Οι διατάξεις δικαίου διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των υποκειμένων δικαίου και όχι μόνο μεταξύ των αντικειμένων δικαίου. Ωστόσο, μπορεί να διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των υποκειμένων δικαίου ως προς ορισμένα αντικείμενα δικαίου στα οποία ανήκουν επίσης τα προϊόντα δομικών κατασκευών, τα οποία πρέπει να κατασκευάσει ο κατασκευαστής και για τα οποία πρέπει να διεξαγάγει τη διαδικασία πιστοποιήσεως. Οι διατάξεις των δύο παρατεθεισών νομικών πράξεων είναι έτσι διατυπωμένες ώστε διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των κατασκευαστών και των κρατών μελών όσον αφορά ορισμένα τεχνικά και φυσικά χαρακτηριστικά των προϊόντων δομικών κατασκευών [8].

33. Όσον αφορά την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα, πρέπει να σημειωθεί κατ' αρχάς ότι οι οδηγίες που αποκαλούνται οδηγίες της νέας προσεγγίσεως (new approach) [9], στις οποίες ανήκει επίσης η οδηγία 89/106, δεν καθορίζουν λεπτομερώς όλες τις απαιτήσεις σχετικά με την ασφάλεια ενός συγκεκριμένου προϊόντος [10], αλλά καθορίζουν, όσον αφορά, παραδείγματος χάρη, την προστασία των

7 — ΕΕ C 319, σ. 1.

8 — Η νομική αυτή θεωρία απορρέει από την άποψη ότι το δίκαιο διέπει τις σχέσεις μεταξύ υποκειμένων δικαίου και όχι μεταξύ αντικειμένων δικαίου. Η διαφορά μεταξύ υποκειμένων και αντικειμένων δικαίου τονίζεται καλύτερα στο εμπράγματο δίκαιο. Συναφώς, παραπέμπω, παραδείγματος χάριν, στον καθορισμό του εμπραγμάτου δικαίου του θεωρητικού του σλοβενικού δικαίου καθηγητή Juhart, ο οποίος φρονεί ότι το εμπράγματο δίκαιο στις σχέσεις μεταξύ των ιδιωτών διέπει τις σχέσεις ιδιοκτησίας και το δικαίωμα διαθέσεως (βλ. Juhart M., Tratnik M., Vrenčur R.: *Stvarno pravo,* Λουμπλιάνα, 2007, σ. 39). Οι καθηγητές Larenz και Wolf υποστηρίζουν παρεμφερή άποψη και ισχυρίζονται ότι το εμπράγματο δίκαιο διέπει τις σχέσεις των ιδιωτών όσον αφορά την εξουσία τους επί των πραγμάτων (Larenz K., Wolf M.: *Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts,* 9η έκδοση, Μόναχο 2004, σ. 12).

9 — Για μια συνοπτική εικόνα των οδηγιών που αποκαλούνται οδηγίες της νέας προσεγγίσεως, βλ. τα άρθρα των Klindt, T: *Der "new approach" im Produktrecht des europäischen Binnenmarkts: Vermutungswirkung technischer Normung,* EuZW 5/2002, σ. 133 έως 136, και Langner, D.: *Technische Vorschriften und Normen,* v: Dauses M. (ur.): *Handbuch des EU-Wirtschaftsrechts,* τόμος 1, Μόναχο 2004, σημεία 55 έως 105.

10 — Röhl H.-C., Schreiber, Y.: *Konformitätsbewertung in Deutschland,* Κωνσταντία 2006, http://www.ub.uni-konstanz.de/kops/volltexte/2006/1933/, σ. 49.

καταναλωτών, ένα αόριστο επίπεδο ασφάλειας που πρέπει να πληροί το προϊόν [11].

34. Η οδηγία 89/106 διακρίνεται, στη δομή της, από άλλες οδηγίες που αποκαλούνται οδηγίες της νέας προσεγγίσεως, ειδικότερα λόγω του ότι, επί της ουσίας, περιορίζεται στον καθορισμό διαδικασιών. Οι βασικές απαιτήσεις [12] ως προς τα προϊόντα δομικών κατασκευών συγκεκριμενοποιούνται με τα ερμηνευτικά κείμενα καθώς και με τα εναρμονισμένα πρότυπα ή τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις βάσει των εν λόγω εγγράφων [13]. Σημειώνεται επίσης ότι η οδηγία 89/106, σε αντίθεση με άλλες οδηγίες, που αποκαλούνται οδηγίες της νέας προσεγγίσεως, ορίζει ότι τα εναρμονισμένα πρότυπα που θεσπίζονται βάσει της οδηγίας αυτής είναι, κατόπιν της δημοσιεύσεώς τους και της παρελεύσεως της μεταβατικής περιόδου, δεσμευτικές για τα κράτη μέλη [14]. Η εφαρμογή της οδηγίας 89/106 συντελείται, σύμφωνα με την άποψη της θεωρίας, μόνο σταδιακώς, με την εκπόνηση εναρμονισμένων προτύπων για εξατομικευμένα προϊόντα ή για ομάδα προϊόντων. Εφόσον δεν έχει γίνει η έναρξη εφαρμογής των προτύπων αυτών, εφαρμόζεται το ισχύον εθνικό δίκαιο [15]. Είναι ο λόγος για τον οποίο η ανάλυση της διαδικασίας πιστοποιήσεως για τα προϊόντα δομικών κατασκευών, όπως καθορίζεται με την απόφαση 1999/93, δεν μπορεί να διεξαχθεί χωρίς σύντομη σύνοψη της κοινοτικής τεχνικής νομοθεσίας.

35. Όταν ένας κατασκευαστής θέτει στο εμπόριο ένα προϊόν για πρώτη φορά, όλες οι κοινοτικές νομικές πράξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην εσωτερική αγορά εφαρμόζονται στο προϊόν αυτό [16]. Τρεις τομείς διέπονται ιδίως μέσω αυτών των νομικών πράξεων: τα τεχνικά πρότυπα και διατάξεις, η πρόσβαση στην αγορά και η εποπτεία της αγοράς [17]. Οι διατάξεις σχετικά με την τεχνική ασφάλεια των προϊόντων εμπίπτουν επίσης σε αυτές τις νομικές πράξεις [18].

36. Ο κατασκευαστής διαθέτει, όταν παράγει ή άλλως κατασκευάζει προϊόντα που θα διατεθούν στο εμπόριο, δύο μεθόδους για να

11 — Klindt: *Der „new approach" im Produktrecht des europäischen Binnenmarkts: Vermutungswirkung technischer Normung*, σ. 134.

12 — Ο γενικός εισαγγελέας J. Mazák στις προτάσεις του στην υπόθεση C-254/05 ισχυρίζεται ότι το θεμελιώδες χαρακτηριστικό των βασικών απαιτήσεων που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα των οδηγιών οι οποίες αποκαλούνται της νέας προσεγγίσεως είναι ότι καθορίζουν μόνον το αποτέλεσμα που πρέπει να επιτευχθεί και τους κινδύνους που πρέπει να αντιμετωπιστούν χωρίς να προβλέπει τις τεχνικές λύσεις για την επίτευξη του σκοπού αυτού (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ján Mazák της 8ης Φεβρουαρίου 2007 στην υπόθεση C-254/05, Επιτροπή κατά Βελγίου, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σημείο 33).

13 — Langner: *Technische Vorschriften und Normen*, σημείο 69.

14 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ján Mazák στην υπόθεση Επιτροπή κατά Βελγίου (προαναφερθείσα στην υποσημείωση 12, σημείο 35).

15 — Langner: *Technische Vorschriften und Normen*, σημείο 69.

16 — Klindt, *Der „new approach" im Produktrecht des europäischen Binnenmarkts: Vermutungswirkung technischer Normung*, σ. 133.

17 — Röhl, Schreiber: *Konformitätsbewertung in Deutschland*, σ. 49. Οι συγγραφείς τονίζουν ότι στο επίπεδο των τεχνικών προδιαγραφών, οι απαιτήσεις που πρέπει να πληροί το προϊόν καθορίζονται αορίστως. Στον τομέα της πρόσβασης στην αγορά, η πρόσβαση ρυθμίζεται για κάθε προϊόν ενώ, στον τομέα της εποπτείας της αγοράς, αυτό που ρυθμίζεται κανονιστικώς είναι οι κίνδυνοι που μπορεί να επέλθουν εξαιτίας του προϊόντος αυτού.

18 — Klindt: *„Spielzeugleuchten" an der Schnittstelle zwischen Niederspannungs-Richtlinie, Spielzeug-Richtlinie und technischer Normung*, EuzW 14/1998, σ. 426. Ο συγγραφέας φρονεί ότι το αντικείμενο των διατάξεων αυτών είναι η προληπτική τεχνική προστασία των καταναλωτών και των χρηστών.

διασφαλίσει ότι τα προϊόντα του πληρούν τα τεχνικά και φυσικά χαρακτηριστικά που απαιτούν οι τεχνικές διατάξεις. Σύμφωνα με την πρώτη μέθοδο, ο κατασκευαστής μπορεί, καταρχήν, να κατασκευάζει τα προϊόντα του σύμφωνα με τα τεχνικά πρότυπα [19]. Σύμφωνα με τη δεύτερη μέθοδο, μπορεί να κατασκευάζει τα προϊόντα του ούτως ώστε να πληρούν τις βασικές απαιτήσεις που θέτει η συγκεκριμένη διάταξη [20], ιδίως τα παραρτήματα των οδηγιών σχετικά με μέτρα τεχνικής εναρμόνισης. Η διαπίστωση αυτή δεν ισχύει αν η τήρηση των προτύπων είναι υποχρεωτική.

37. Για τα προϊόντα που έχουν κατασκευαστεί σύμφωνα με εναρμονισμένα τεχνικά πρότυπα υφίσταται μαχητό τεκμήριο ότι πληρούν τα προβλεπόμενα με την τεχνική κανονιστική ρύθμιση τεχνικά και φυσικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται, ειδικότερα με τις οδηγίες περί των μέτρων τεχνικής εναρμονίσεως. Σε περίπτωση διαφοράς, το βάρος αποδείξεως περί του μη συμβατού του προϊόντος εναπόκειται στον αντίδικο [21] και όχι στον κατασκευαστή.

38. Στην υπό κρίση υπόθεση, δεν αμφισβητείται, πράγμα το οποίο τονίζουν η Επιτροπή και η εταιρία Carp, ότι τα εναρμονισμένα πρότυπα για θύρες που φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου δεν έχουν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή. Βάσει της εντολής [22] που έχει δοθεί από την Επιτροπή, η ΕΕΤ [23] θέσπισε στις 3 Φεβρουαρίου 2006 το εναρμονισμένο πρότυπο ΕΝ [24] 14351-1:2006, το οποίο περιλαμβάνει τις βασικές απαιτήσεις για τις θύρες, δρύφακτα, παράθυρα και εξώφυλλα. Το εναρμονισμένο αυτό πρότυπο θα αρχίσει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2009. Λαμβανομένης υπόψη της γενικής αρχής του δικαίου tempus regit actum, το πρότυπο αυτό δεν αποτελεί διάταξη βάσει της οποίας μπορεί να κριθεί η συγκεκριμένη περίπτωση. Η νομολογία

19 — Το άρθρο 1, τέταρτο εδάφιο, της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών (ΕΕ L 204, σ. 37), ορίζει ότι «πρότυπο» είναι τεχνικές προδιαγραφές που έχουν εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό τυποποίησης, για επανειλημμένη ή διαρκή εφαρμογή, των οποίων όμως η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική. Τα είδη των υφισταμένων προτύπων είναι τα διεθνή πρότυπα, τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τα εθνικά πρότυπα.

20 — Aubry-Caillaud F.: *La libre circulation des marchandises nouvelle approche et normalisation européenne*, Παρίσι 1998, σ. 216. Ο συγγραφέας ισχυρίζεται ότι το προϊόν πρέπει να πληροί τις υποχρεωτικές διατάξεις σε αμφότερες τις περιπτώσεις.

21 — Η θεωρία δέχεται ότι η εφαρμογή των εναρμονισμένων προτύπων δεν είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση διαφοράς, το βάρος αποδείξεως εναπόκειται στον κατασκευαστή. Αν ο κατασκευαστής αυτός, κατά την κατασκευή των προϊόντων του, δεν εφαρμόζει εναρμονισμένο πρότυπο, πρέπει να αποδείξει ότι το προϊόν του πληροί τις προβλεπομένες με την οδηγία βασικές απαιτήσεις. Κατά συνέπεια, η θεωρία συνηγορεί υπέρ του να εξετάζουν κατ' αρχάς οι διάδικοι αν υφίστανται για το επίμαχο προϊόν εναρμονισμένα πρότυπα. Ακόμη και αν υφίστανται εναρμονισμένα πρότυπα, είναι παρ' όλ' αυτά αναγκαίο να εξετάζεται αν λαμβάνουν υπόψη όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας. Η απόδειξη αυτή προσκομίζεται με τον έλεγχο πιστότητας (Dubois L., Blumann C.: *Droit matériel de l'Union européene*, 3η έκδοση, Παρίσι 2004, σ. 290, Langner, *Technische Vorschriften und Normen*, σημείο 44, Röhl, Schreiber, *Konformitätsbewertung in Deutschland*, σ. 49 και 50).

22 — Mandate M/101 to CEN/CENELEC concerning the Execution of Standardisation Work for Harmonized Standards on Doors, Windows, Shutters and Related Building Hardware.

23 — ΕΕΤ είναι τα αρχικά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποιήσεως [Comité européen de normalisation (CEN)]. Πρόκειται για οργανισμό που έχει τη νομική μορφή διεθνούς ενώσεως μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα βελγικού δικαίου με έδρα στις Βρυξέλλες και ιδρύθηκε το 1961 από τους εθνικούς οργανισμούς τυποποιήσεως των κρατών μελών της ΕΟΚ καθώς και τα υπογράφοντα κράτη της ΕΖΕΣ.

24 — ΕΝ είναι τα αρχικά του «European Norm» (ευρωπαϊκού προτύπου).

του Δικαστηρίου επιτρέπει στον τομέα των τεχνικών κανόνων [25] παρέκκλιση της αρχής tempus regit actum. Επομένως, το Δικαστήριο υιοθέτησε στην υπόθεση Unilever Italia [26] την άποψη ότι, σε αστική δίκη μεταξύ δύο διαδίκων σχετικά με δικαιώματα και υποχρεώσεις εκ συμβάσεως, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να μην εφαρμόσει εθνική τεχνική διάταξη, θεσπισθείσα κατά τη διάρκεια της αναβολής που προβλέπεται με το άρθρο 9 της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 94/10/ΕΚ (στο εξής: οδηγία 83/189).

39. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι η υπόθεση Unilever Italia αφορούσε τεχνικούς κανόνες. Εξάλλου, το Δικαστήριο έκρινε ρητώς στην υπόθεση εκείνη ότι δεν πρόκειται για κατάσταση όπου η οδηγία, η οποία θέτει δικαιώματα για τους ιδιώτες, δεν έχει μεταφερθεί εγκαίρως στο εθνικό δίκαιο. Η υπόθεση Unilever αφορούσε κατάσταση στην οποία η οδηγία 83/189 δεν προσδιόρισε το ουσιαστικό περιεχόμενο του κανόνα δικαίου, βάσει του οποίου ο εθνικός δικαστής οφείλει να κρίνει την εκκρεμή ενώπιόν του διαφορά. Η οδηγία αυτή δεν γεννά ούτε δικαιώματα ούτε υποχρεώσεις για τους ιδιώτες [27]. Η εθνική διάταξη, ο ιταλικός νόμος υπ' αριθ. 313, παραβίασε ωστόσο κατάφωρα τις δικονομικές διατάξεις της οδηγίας 83/189, οι οποίες προβλέπουν προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας τα κράτη μέλη δεν θεσπίζουν παρεμφερείς διατάξεις.

40. Καθόσον τα εναρμονισμένα πρότυπα για τις θύρες που φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου δεν έχουν ακόμη εφαρμογή, πρέπει, κατά την ειδική διαδικασία πιστοποιήσεως, να εξεταστεί αν οι θύρες αυτές συμφωνούν με τις βασικές απαιτήσεις του παραρτήματος Ι της οδηγίας 89/106. Η οδηγία αυτή δεν ρυθμίζει πλήρως και αποκλειστικώς τις διαδικασίες πιστοποιήσεως και βεβαιώσεως της πιστότητας. Η Επιτροπή καθορίζει για κάθε προϊόν δομικών κατασκευών, βάσει του άρθρου 20 της οδηγίας 89/106 και σε συνεργασία με τη μόνιμη επιτροπή τεχνικών έργων, το σύστημα που αντιστοιχεί στη βεβαίωση πιστότητας [28]. Η οδηγία 89/106 καθορίζει στο

25 — Το άρθρο 1, παράγραφος 9, της οδηγίας 98/34/ΕΚ ορίζει ότι ««τεχνικός κανόνας» είναι τεχνική προδιαγραφή ή άλλη απαίτηση, συμπεριλαμβανομένων των οικείων διοικητικών διατάξεων, της οποίας η τήρηση είναι υποχρεωτική, de jure ή de facto, για την εμπορία ή τη χρήση ενός προϊόντος σε κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα του κράτους αυτού, όπως επίσης οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος.

26 — Απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2000, C-443/98, Unilever (Συλλογή 2000, σ. I-7535). Η αστική διαδικασία της κύριας δίκης ενώπιον του ιταλικού δικαστηρίου αφορούσε διαφορά μεταξύ της Central Food και της Unilever Italia. Η Unilever παρέδωσε στη Central Food στις 29 Σεπτεμβρίου 1998, βάσει παραγγελίας, 648 λίτρα ελαιολάδου. Κατά την εξέταση του εμπορεύματος στις 30 Σεπτεμβρίου 1998, η Central Food προέβαλε ότι υπήρχε ελάττωμα του πράγματος και πληροφόρησε την Unilever ότι το παραδοθέν ελαιόλαδο δεν είχε επισήμανση σύμφωνα με τις ιταλικές διατάξεις —νόμος υπ' αριθ. 313, δημοσιευθείς στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας* στις 29 Αυγούστου 1998, ο οποίος άρχισε να ισχύει την επομένη ημέρα της δημοσιεύσεως· δεν κατέβαλε το τίμημα και ζήτησε από τη Unilever να αποσύρει από την αποθήκη της το παραδοθέν ελαιόλαδο.

27 — Απόφαση Unilever Italia (παρατεθείσα στην υποσημείωση 26, σκέψη 51).

28 — Langner, *Technische Vorschriften und Normen*, σημείο 73.

παράρτημα ΙΙΙ μόνον τις διαδικασίες βεβαιώσεως της πιστότητας [29], οι οποίες μπορούν στη συνέχεια να συνδυαστούν κατά την εφαρμογή των συστημάτων βεβαιώσεως της πιστότητας για συγκεκριμένο προϊόν. Το παράρτημα ΙΙΙ, σημείο 2, της οδηγίας 89/106 προσδιορίζει ωστόσο διάφορα συστήματα βεβαιώσεως της πιστότητας που περιλαμβάνουν ποικίλους συνδυασμούς του ελέγχου πιστότητας. Τα συστήματα, καθεαυτά, δεν είναι δεσμευτικά [30], διότι η Επιτροπή μπορεί να καθορίσει με την απόφαση περί βεβαιώσεως της πιστότητας των προϊόντων δομικών κατασκευών άλλο συνδυασμό των διαδικασιών πιστοποιήσεως. Η απόφαση της Επιτροπής περί επιλογής της διαδικασίας ή των διαδικασιών πιστοποιήσεως θεσπίζεται, κατά γενικό κανόνα, συγχρόνως με την απόφαση σχετικά με τη χορήγηση εντολής για τα πρότυπα [31].

41. Η απόφαση 90/683/ΕΟΚ του Συμβουλίου [32] ορίζει ότι τα βιομηχανικά προϊόντα που καλύπτονται από τις οδηγίες τεχνικής εναρμόνισης μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο μόνον όταν ο κατασκευαστής έχει επιθέσει τη σήμανση CE.

42. Η απόφαση αυτή καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την απόφαση 93/465/ΕΚ του Συμβουλίου [33] που περιλαμβάνει ανάλογες διατάξεις [34] όσον αφορά τη σήμανση CE. Δυνάμει της αποφάσεως 93/465/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ο κύριος σκοπός της διαδικασίας πιστοποιήσεως είναι να δίνεται στους δημόσιους οργανισμούς η δυνατότητα να διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα που τίθενται σε εμπορία συμφωνούν με τις απαιτήσεις των διατάξεων των οδηγιών, ειδικότερα αυτών που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια των χρηστών και των καταναλωτών [35]. Οι διατάξεις αυτές των οδηγιών βρίσκονται ειδικότερα στα παραρτήματα που περιλαμβάνουν τις βασικές απαιτήσεις οι οποίες ωστόσο είναι επιτακτικές [36]. Η απόφαση ως γενικός κανόνας ορίζει ότι το προϊόν πρέπει να υπάγεται σε δύο φάσεις ελέγχου πιστότητας, οι οποίες είναι η φάση της συλλήψεως του προϊόντος και η φάση της παραγωγής, και ότι το προϊόν μπορεί να τεθεί στο εμπόριο μόνο

29 — Το παράρτημα ΙΙΙ, σημείο 1, της οδηγίας 89/106 προσδιορίζει τις μεθόδους του ελέγχου πιστότητας: αρχικές δοκιμές τύπου του προϊόντος από τον κατασκευαστή ή από τον αναγνωρισμένο οργανισμό· έλεγχος δειγμάτων λαμβανομένων στο εργοστάσιο από τον κατασκευαστή ή αναγνωρισμένο οργανισμό, βάσει προκαθορισμένου σχεδίου· δειγματοληπτική δοκιμή δειγμάτων λαμβανομένων στην ελεύθερη αγορά, σε εργοτάξιο ή στο εργοστάσιο από τον κατασκευαστή ή από αναγνωρισμένο οργανισμό· εξέταση, από τον κατασκευαστή ή αναγνωρισμένο οργανισμό, δειγμάτων λαμβανομένων από παρτίδα που παραδόθηκε ή πρόκειται σύντομα να παραδοθεί· έλεγχο της παραγωγής στο εργοστάσιο· αρχική επιθεώρηση του εργοστασίου και του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο από έναν αναγνωρισμένο οργανισμό· διαρκή επιθεώρηση, αξιολόγηση και εκτίμηση του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο από έναν αναγνωρισμένο οργανισμό.

30 — Langner, *Technische Vorschriften und Normen*, σημείο 73.

31 — Langner, *Technische Vorschriften und Normen*, σημείο 73.

32 — Απόφαση 90/683/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1990, για τις ενότητες που αφορούν τις διάφορες φάσεις των διαδικασιών αξιολόγησης της πιστότητας και που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στις οδηγίες τεχνικής εναρμόνισης (ΕΕ L 380 σ. 13).

33 — Απόφαση 93/465/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993, για τις ενότητες που αφορούν τις διάφορες φάσεις των διαδικασιών αξιολόγησης της πιστότητας και τους κανόνες επίθεσης και χρήσης της σήμανσης πιστότητας «CE» που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στις οδηγίες τεχνικής εναρμόνισης (ΕΕ L 220, σ. 23).

34 — Η γαλλική νομική θεωρία, αναλύοντας τις ποινικές διατάξεις της γαλλικής νομοθεσίας, διαπιστώνει ότι η εμπορία προϊόντος, το οποίο δεν φέρει τη σήμανση CE ως όφειλε, συνιστά ποινικό αδίκημα [Inforeg: Le marquage CE: cahier pratique, *Cahiers de droit de l'entreprise*, 1/2006, σ. 79(81)].

35 — Κατευθυντήριες γραμμές Ι. Α., στοιχείο α΄. Απόφαση 93/465/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

36 — Ο γενικός εισαγγελέας Ján Mazák κρίνει ότι, αντίθετα προς τα τεχνικά πρότυπα, οι βασικές απαιτήσεις είναι υποχρεωτικές (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ján Mazák στην υπόθεση Επιτροπή κατά Βελγίου, παρατεθείσα στην υποσημείωση 12, σημείο 33).

σε περίπτωση θετικών αποτελεσμάτων [37]. Γι' αυτό γίνεται λόγος για υποχρεωτικές διαδικασίες ελέγχου πιστότητας.

43. Από τη διατύπωση του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 προκύπτει σαφώς ότι τα προϊόντα δομικών κατασκευών μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνον αν πληρούν τις βασικές απαιτήσεις. Ωστόσο, από το άρθρο 4, παράγραφος 6, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας, προκύπτει ότι η σήμανση CE, που επιτίθεται σε προϊόν δομικών κατασκευών, σημαίνει ότι το προϊόν αυτό ανταποκρίνεται στις βασικές απαιτήσεις. Επομένως, η θεωρία δέχεται ότι και τα προϊόντα δομικών κατασκευών μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνον αν φέρουν τη σήμανση CE [38]. Η σήμανση CE σημαίνει ότι το προϊόν μπορεί να κυκλοφορήσει νομίμως στην Κοινότητα [39].

44. Την απάντηση στο ερώτημα πώς ένα συγκεκριμένο προϊόν δομικών κατασκευών πληροί τις βασικές απαιτήσεις του παραρτήματος Ι της οδηγίας 89/106 δίδει η απόφαση 1999/93. Η πιστότητα θυρών και δρυφάκτων με ή χωρίς τον συναφή κτιριακό εξοπλισμό για χρήση κατά της πυρκαγιάς και του καπνού, που έχουν τοποθετηθεί σε οδούς διαφυγής, πιστοποιείται δυνάμει του άρθρου 2 της αποφάσεως 1999/93 στο πλαίσιο διαδικασίας στην οποία παρεμβαίνει, κατά την εκτίμηση και την εποπτεία της παραγωγής και του προϊόντος, πέραν του κατασκευαστή που διαχειρίζεται το σύστημα εποπτείας της βιομηχανικής παραγωγής, και οργανισμός πιστοποιήσεως. Το παράρτημα ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93 προβλέπει ρητώς για τις θύρες με συναφή κτιριακό εξοπλισμό, οι οποίες προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν κατά του πυρός/του καπνού και στις οδούς διαφυγής, το σύστημα πιστοποιήσεως αριθ. 1.

45. Τέλος, πρέπει ακόμη να καθορισθεί αν οι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες είναι θύρες και δρύφακτα με ή χωρίς κτιριακό εξοπλισμό, που προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν κατά του πυρός/του καπνού και για τοποθέτηση στις οδούς διαφυγής κατά την έννοια των παραρτημάτων ΙΙ και ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93.

46. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι εταιρίες Ecorad και Carp ισχυρίστηκαν ρητώς, απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου, ότι οι επίμαχες θύρες που φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου είναι σύνθετα προϊόντα, αποτελούμενα από τις θύρες καθεαυτές και τις λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου. Τα προϊόντα αυτά χρησιμεύουν για την ταχύτατη εκκένωση κτιρίων. Οι εταιρίες Ecorad και Carp ισχυρίστηκαν ότι από το 2003 οι λαβές

37 — Κατευθυντήρια γραμμή Ι. Α, στοιχεία α΄, β΄, και γ΄. Απόφαση 93/465/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

38 — Rocco, G.: L'etichettatura dei prodotti in commercio, Santarcangelo di Romagna, 2006, σ. 132.

39 — Finke, K.: Die europäische technische Normung, v: *Reichel C., Schneider H., Weyer H. (ur.): Beiträge zum deutschen und europäischen Energierecht: Festschrift für Professor Dr. jur. Jürgen F. Baur zum 60. Geburtstag*, Baden-Baden 1998, σ. 141(147), Aubry-Caillaud, *La libre circulation des marchandises nouvelle approche et normalisation européene*, σ. 218.

πρέπει να φέρουν τη δική τους σήμανση CE. Απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου, η εταιρία Carp και η Επιτροπή επιβεβαίωσαν ακόμη, χωρίς να αμφισβητήσει το επιχείρημα αυτό η εταιρία Ecorad, ότι οι θύρες που φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου, στο σύνολό τους, δηλαδή το σύνολο του προϊόντος που θα χρησιμεύσει ως εξωτερική θύρα [40] για τις οδούς διαφυγής ή η οποία θα χρησιμεύσει στο σύνολό της ως θύρα εξόδου κτιρίου σε περίπτωση ανάγκης, πρέπει επίσης να φέρουν τη σήμανση CE.

47. Το πιο σημαντικό για την περιγραφή των θυρών που φέρουν λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου, όπως οι εξοπλισμένες θύρες που είναι τοποθετημένες σε οδούς διαφυγής κατά την έννοια της αποφάσεως 1999/93, είναι το επιχείρημα των εταιριών Ecorad και Carp, οι οποίες δήλωσαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι οι πωληθείσες θύρες, οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, χρησιμεύουν ως εξωτερικές θύρες για τους σκοπούς ταχύτατης εκκενώσεως ενός χώρου καθώς και εν μέρει το προβληθέν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση επιχείρημα της εταιρίας Ecorad ότι οι θύρες προορίζονται για έξοδο κινδύνου. Το γεγονός ότι οι επίμαχες θύρες, που έχουν κατασκευαστεί από την εταιρία Carp, πρόκειται να εγκατασταθούν ως εξωτερικές θύρες για τους σκοπούς ταχύτατης εκκενώσεως ενός χώρου αρκεί ώστε το προϊόν να μπορεί να καλύπτεται από την αόριστη έννοια της θύρας που φέρει συναφή κτιριακό εξοπλισμό και τοποθετείται σε οδούς διαφυγής κατά την έννοια των παραρτημάτων II και III της αποφάσεως 1999/93.

40 — Ως εξωτερική θύρα εννοώ τη θύρα που βρίσκεται στην έξοδο κτιρίων.

48. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο ερώτημα που υπέβαλε το Tribunale Ordinario di Novara υπό την έννοια ότι οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 και των παραρτημάτων II και III της αποφάσεως 1999/93 έχουν την έννοια ότι οι θύρες που βρίσκονται στην έξοδο κτιρίου και είναι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου, οι οποίες όμως δεν έχουν πιστοποιηθεί δυνάμει του συστήματος πιστοποιήσεως αριθ. 1, δεν μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο.

B — *Δεύτερο προδικαστικό ερώτημα*

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

49. Η εταιρία Carp φρονεί ότι η απόφαση 1999/93 απευθύνεται μόνο στα κράτη μέλη και δεν παράγει κανένα δεσμευτικό αποτέλεσμα μεταξύ των ιδιωτών διότι, δυνάμει του άρθρου 249 ΕΚ, είναι δεσμευτική μόνο για τους αποδέκτες της. Η Επιτροπή, θεσπίζοντας τη διάταξη αυτή, απλώς τήρησε την υποχρέωσή της να καθορίσει σύστημα βεβαιώσεως της πιστότητας για διάφορα είδη θυρών βάσει της οδηγίας 89/106 διότι, ενεργώντας τοιουτοτρόπως, καθόρισε ένα είδος διαδικασίας για τη βεβαίωση της πιστότητας του προϊόντος ή μιας ομάδας προϊόντων δυνάμει των προδιαγραφών της οδηγίας 89/106. Η Επιτροπή εντέλλεται τη CEN να καθορίσει τα τεχνικά πρότυπα βάσει των οποίων η CEN καθορίζει, χάρη στις

τεχνικές προδιαγραφές, τις βασικές απαιτήσεις για ένα συγκεκριμένο προϊόν και, συγχρόνως, τη διαδικασία πιστοποιήσεως. Όταν θεσπίζεται το εναρμονισμένο πρότυπο, τα κράτη μέλη το μεταφέρουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθίστανται δεσμευτικές για τους κατασκευαστές μόνον από τη στιγμή της μεταφοράς αυτής στην εσωτερική έννομη τάξη.

50. Η εταιρία Ecorad τονίζει ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας την απόφαση 1999/93, εφάρμοσε το άρθρο 13, παράγραφος 4, της αποφάσεως 89/106. Όσον αφορά το καθεαυτό αποτέλεσμα της αποφάσεως, παραπέμποντας στο άρθρο 249 ΕΚ, η εταιρία Ecorad ισχυρίζεται ότι η απόφαση έχει δεσμευτικό αποτέλεσμα και είναι υποχρεωτική ως προς όλα τα μέρη της για όλους τους αποδέκτες της. Απόφαση απευθυνθείσα στα κράτη μέλη είναι εν μέρει παρεμφερής με οδηγία, διότι απαιτεί από τα κράτη μέλη μια συγκεκριμένη συμπεριφορά καθώς και τη μεταφορά της στο εθνικό τους δίκαιο. Αν η απόφαση αυτή περιλαμβάνει απευθείας εφαρμοστέες διατάξεις, οι διατάξεις αυτές έχουν άμεσο αποτέλεσμα στο εθνικό δίκαιο.

51. Η απόφαση 1999/93 εκδόθηκε ενόψει της εκπονήσεως τεχνικού προτύπου το οποίο μπορεί να έχει συνέπειες για τα δικαιώματα των ιδιωτών. Η απόφαση αυτή καθόρισε διαδικασία πιστοποιήσεως για μια ομάδα προϊόντων. Είναι αληθές ότι τα κράτη πρέπει να μεταφέρουν στο εσωτερικό τους δίκαιο το εναρμονισμένο πρότυπο, όταν θα θεσπισθεί, μολονότι η απόφαση 1999/93 παράγει ήδη αποτελέσματα. Οι αποφάσεις που απευθύνονται σε ιδιώτες είναι απευθείας εφαρμοστέες και έχουν άμεσο αποτέλεσμα εντός των κρατών. Η απόφαση 1999/93 είναι νομικώς δεσμευτική και άμεσα εφαρμοστέα για τους κατασκευαστές στην ιταλική αγορά.

52. Η Αυστριακή Κυβέρνηση φρονεί ότι παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

53. Η Επιτροπή κρίνει ότι το άρθρο 2 και το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 1999/93 εφαρμόζονται αν συντρέχουν οι τεχνικές προδιαγραφές κατά την έννοια της οδηγίας 89/106. Ωστόσο, όσον αφορά το άρθρο 3 και το παράρτημα ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν έχουν εφαρμογή διότι δεν υφίστανται εναρμονισμένα πρότυπα. Κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή ανέφερε ακόμη ότι η απόφαση 1999/93 δεν έχει δεσμευτικό αποτέλεσμα μεταξύ των ιδιωτών. Οι ιδιώτες μπορούν μόνο να επικαλούνται τις εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν την απόφαση αυτή στο εσωτερικό δίκαιο.

2. Εκτίμηση της γενικής εισαγγελέα

54. Εισαγωγικώς, σημειώνεται κατ' αρχάς ότι η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την

επιλογή της μεθόδου ή των μεθόδων πιστοποιήσεως εκδίδεται, στην πράξη και κατά γενικό κανόνα, συγχρόνως με την απόφαση περί χορηγήσεως εντολής για τα πρότυπα [41] και απευθύνεται στα κράτη μέλη.

55. Το άρθρο 249 ΕΚ περιλαμβάνει ονοματολογία των ονομαστικών κοινοτικών νομικών πράξεων [42]. Το τέταρτο εδάφιο του άρθρου αυτού ορίζει ότι η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της για όλους τους αποδέκτες της. Επομένως, το άρθρο αυτό καθορίζει μόνον το έννομο αποτέλεσμα της αποφάσεως και όχι τη νομική της φύση. Για τον λόγο αυτό, το ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου περί του αν οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 καθώς και των παραρτημάτων II και III της αποφάσεως 1999/93 είναι δεσμευτικές κατά νόμο πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι η απόφαση έχει άμεσο αποτέλεσμα. Λαμβανομένου υπόψη του τρίτου ερωτήματος του αιτούντος δικαστηρίου, δεν μπορεί να ερμηνευθεί a contrario το δεύτερο ερώτημα το οποίο θέτει το ζήτημα του κύρους της αποφάσεως. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η απόφαση, η οποία απευθύνεται στο σύνολο των κρατών μελών, έχει άμεσο αποτέλεσμα και αν το άμεσο αυτό αποτέλεσμα είναι κάθετο ή οριζόντιο.

56. Στο κοινοτικό δίκαιο, όσον αφορά το άμεσο αποτέλεσμα των νομικών πράξεων, γίνεται διάκριση μεταξύ του πλήρους αμέσου αποτελέσματος και του μερικού αμέσου αποτελέσματος. Το πλήρες άμεσο αποτέλεσμα σημαίνει ότι πράξη του κοινοτικού δικαίου δημιουργεί δικαιώματα στις σχέσεις μεταξύ των ιδιωτών *(οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα)*, δικαιώματα στις σχέσεις μεταξύ ιδιώτη και κράτους μέλους *(ανιόν κάθετο άμεσο αποτέλεσμα)* και δικαιωμάτων του κράτους στις σχέσεις μεταξύ κράτους και ιδιώτη *(κατιόν κάθετο άμεσο αποτέλεσμα)*. Το μερικό άμεσο αποτέλεσμα δημιουργεί δικαιώματα για τον ιδιώτη μόνο στις σχέσεις έναντι του κράτους μέλους *(ανιόν κάθετο άμεσο αποτέλεσμα)* [43].

57. Οι αποδέκτες αποφάσεως κατά την έννοια του άρθρου 249 ΕΚ μπορούν να είναι ιδιώτες καθώς και κράτος μέλος, αν όχι όλα τα κράτη μέλη [44].

58. Αν οι αποδέκτες αποφάσεως είναι συγκεκριμένοι ιδιώτες, η απόφαση, εκδοθείσα με τη νομική βάση του άρθρου 249, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, μπορεί να συγκριθεί με διοικητική πράξη [45]. Συνεπώς, η θεωρία υποστηρί-

41 — Langner: *Technische Vorschriften und Normen*, σημείο 73.

42 — Schmidt G. v: von der Groeben/Schwarze, Άρθρο 249 ΕΚ, σημεία 15 και 16.

43 — Sauron J.-L.: *L'application du droit de l'Union européenne en France*, 2η έκδοση, Παρίσι 2000, σ. 39 και 40. Ο συγγραφέας φρονεί ότι, υπό ορισμένες συνθήκες, οι οδηγίες και οι αποφάσεις έχουν μόνο ανιόν κάθετο άμεσο αποτέλεσμα.

44 — Oppermann T.: *Europarecht*, 3η έκδοση, Μόναχο 2005, σ. 169, Fischer H. G.: *Europarecht*, 3η έκδοση, Μόναχο 2001, σ. 79, Öhlinger T., Potacs M.: *Gemeinschaftsrecht und staatliches Recht*, 3η συμπληρωματική έκδοση, Βιέννη 2006, σ. 12, Blumann C., Dubois L.,: *Droit institutionnel de l'Union européenne*, 2η έκδοση, Παρίσι 2005, σ. 416, Greaves R.: The Nature and Binding Effect of Decisions under Article 189 EC, *European Law Review*, 21(1996), σ. 3 (3 και 4), Mager, U.: *Die staatengerichtete Entscheidung als supranationale Handlungsform*, Europarecht 36(2001), σ. 661 (663).

45 — Το επιχείρημα αυτό σαφώς ισχύει μόνο στα νομικά συστήματα όπου η διοικητική πράξη είναι νομική πράξη ατομικής ισχύος όπως παραδείγματος χάρη στη Γερμανία, στην Αυστρία και στη Σλοβενία (βλ. Schütz H.-J., Bruha T., König D.: *Casebook Europarecht*, Μόναχο 2004, σ. 156).

ζει ότι απόφαση που απευθύνεται σε συγκεκριμένους ιδιώτες είναι ατομική νομική πράξη [46] η οποία δεν έχει γενικό και αόριστο αποτέλεσμα [47]. Εφόσον η απόφαση που απευθύνεται σε ιδιώτη ή σε συγκεκριμένους ιδιώτες δεν χρήζει νομικής εσωτερικής πράξεως με την οποία τα κράτη μέλη μεταφέρουν το περιεχόμενό της στο εθνικό δίκαιο, η απόφαση αυτή μπορεί να έχει στις σχέσεις μεταξύ των αποδεκτών και του κράτους μέλους [48] άμεσο αποτέλεσμα, του οποίου μπορεί να γίνει επίκληση κατά τις διαδικασίες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων [49].

59. Η απόφαση που απευθύνεται σε όλα τα κράτη μέλη είναι, σύμφωνα με τα αποτελέσματά της, πράξη γενικής ισχύος [50]. Το περιεχόμενο της αποφάσεως 1999/93 της Επιτροπής προσομοιάζει περισσότερο με το περιεχόμενο οδηγίας απ' ό,τι συλλογικής αποφάσεως [51], η οποία ρυθμίζει ιδιαίτερες σχέσεις [52].

60. Αν απόφαση εκδοθείσα από τα θεσμικά όργανα έχει σκοπό την εναρμόνιση κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, η απόφαση αυτή, κατά γενικό κανόνα, απευθύνεται στο σύνολο των κρατών μελών. Το αποτέλεσμα της αποφάσεως αυτής σε όλα τα

46 — Blumann, Dubois: *Droit institutionnel de l'Union européenne*, σ. 419.

47 — Lenaerts K., van Nuffel P., Bray R.: *Constitutional Law of the European Union*, 2η έκδοση, Λονδίνο 2006, σ. 780 και 781, van Raepenbusch Sean: *Droit institutionnel de l'Union européenne*, 4η έκδοση, Βρυξέλλες 2005, σ. 373. Ο τελευταίος συγγραφέας τονίζει ότι είναι συνήθως δυσχερές να διακριθεί μια κανονιστική πράξη από μια συλλογική απόφαση που απευθύνεται σε όλα τα κράτη μέλη. Στη γερμανική νομική θεωρία υποστηρίζεται η άποψη ότι με την απόφαση, το άρθρο 249, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ θέτει στη διάθεση των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Κοινότητας μια νομική πράξη για τη δεσμευτική διευθέτηση ατομικών περιπτώσεων (Schütz, Bruha, König, *Casebook Europarecht*, σ. 156).

48 — Schütz, Bruha, König: *Casebook Europarecht*, σ. 167, Schmidt G. v: von der Groeben/Schwarz, Art. 249 EG, σημείο 46.

49 — Jacqué J.-P.: *Droit institutionnel de l'Union européenne*, 3η έκδοση, Παρίσι 2004, σ. 575.

50 — Η θεωρία υποστηρίζει ότι οι αποφάσεις που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη είναι «οιονεί νομοθετικές πράξεις» διότι περιλαμβάνουν καταρχήν υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη υπέρ του κοινού και όχι υπέρ συγκεκριμένων προσώπων (βλ. Greaves: *The nature and Binding Effect of Decisions under Article 189 EC*, σ. 4 και 10). Άλλο μέρος της θεωρίας υποστηρίζει ότι λόγω των ομοιοτήτων με τις οδηγίες στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, το οριζόντιο αποτέλεσμα των αποφάσεων που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη αποκλείεται (Jacqué, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, σ. 575). Η γερμανική θεωρία υποστηρίζει, όσον αφορά τις αποφάσεις που απευθύνονται στο κράτος, ότι ο περιορισμός του κάθετου αμέσου αποτελέσματος σε βάρος των ιδιωτών, το οποίο είναι χαρακτηριστικό της οδηγίας, εφαρμόζεται επίσης στις αποφάσεις αυτές (*Vogt M.*, Die Rechtsform der Entscheidung als Mittel abstrakt genereller Steuerung, v: Schmidt-Assmann E., Schöndorf B. (ur.), *Der Europäische Verwaltungsverbund*, Tübingen 2005, σ. 232).

51 — Μια συλλογική απόφαση έχει πολλούς αποδέκτες αλλά αντιπροσωπεύει στην πραγματικότητα μια σειρά ατομικών αποφάσεων (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Maurice Lagrange της 20ής Νοεμβρίου 1962 στις υποθέσεις 16/62 και 17/62, επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1962, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 845). Από αυτή την άποψη, είναι ενδιαφέρον να γίνει σύγκριση με τον ορισμό της συλλογικής αποφάσεως στη σλοβενική έννομη τάξη. Επομένως, το άρθρο 217, παράγραφος 1, του σλοβενικού νόμου περί της γενικής διοικητικής δικονομίας καθορίζει ως εξής τη συλλογική απόφαση: «Όταν μια υπόθεση αφορά μεγάλο αριθμό συγκεκριμένων προσώπων, είναι δυνατό να εκδοθεί για το σύνολο των προσώπων αυτών ενιαία απόφαση· τα πρόσωπα πρέπει να αναφέρονται στο διατακτικό της αποφάσεως και το σκεπτικό που αναφέρεται σε κάθε πρόσωπο ατομικώς και το αφορά πρέπει να ανευρίσκονται στην αιτιολογία».

52 — Blumann, Dubois: *Droit institutionnel de l'Union européenne*, σ. 420. Οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι λόγω της «νομοθετικής φύσης» της, δηλαδή του γενικού αποτελέσματος τους, οι αποφάσεις της Επιτροπής που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη δημοσιεύονται στην πράξη στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, μολονότι το άρθρο 254 ΕΚ δεν προβλέπει τη δημοσίευση αυτή. Από τη γλωσσολογική ανάλυση του άρθρου 254 ΕΚ προκύπτει ότι δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα μόνον οι αποφάσεις που εκδόθηκαν από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στο πλαίσιο της διαδικασίας συναποφάσεως, βάσει του άρθρου 251 ΕΚ, αλλά όχι οι γενικές αποφάσεις της Επιτροπής που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη.

κράτη μέλη είναι γενικό και αόριστο [53]. Αν συγκριθεί η κατάσταση αυτή με το εθνικό δίκαιο, απόφαση κοινοτικού οργάνου η οποία απευθύνεται σε όλα τα κράτη μέλη είναι, σύμφωνα με το περιεχόμενό της, πα-ρεμφερής με διάταξη απευθυνόμενη στη διοίκηση από την κυβέρνηση για την εφαρμογή διατάξεως. Τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν την απόφαση αυτή στο εθνικό δίκαιο. Το άρθρο 1 και το άρθρο 2 της αποφάσεως 1999/93 επιβάλλουν επομένως στην πράξη στα κράτη μέλη τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή η οδηγία 89/106 στη διαδικασία πιστοποιήσεως για θύρες, παράθυρα, εξώφυλλα, σκιάδια, δρύφακτα και κτιριακό εξοπλισμό. Ωστόσο, οι διατάξεις αυτές επιβάλλουν συγχρόνως σαφώς και ανεπιφύλακτα στα κράτη μέλη τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας πιστοποιήσεως για τις θύρες, παράθυρα, εξώφυλλα, σκιάδια, δρύφακτα και κτιριακό εξοπλισμό. Για τον λόγο αυτό, το περιεχόμενο του άρθρου 1 και του άρθρου 2 ταυτίζεται με το περιεχόμενο οδηγίας.

61. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι στην περίπτωση «αποφάσεων που απευθύνονται στα κράτη μέλη, ο δεσμευτικός αυτός χαρακτήρας ισχύει έναντι όλων των οργάνων του κράτους αποδέκτη, περιλαμβανομένων και των δικαιοδοτικών οργάνων. Επομένως, βάσει της αρχής της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου [...] τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να μην εφαρμόζουν τις εθνικές διατάξεις και ειδικότερα αυτές που αφορούν τον αθέμιτο ανταγωνισμό και τις πωλήσεις με δώρα όπως εν προκειμένω, η εφαρμογή των οποίων είναι ικανή να παρεμποδίσει την εκτέλεση κοινοτικής απόφασης» [54].

62. Οι αποφάσεις που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, έχουν άμεσο αποτέλεσμα οπότε τα τρίτα πρόσωπα μπορούν επίσης να τις επικαλούνται [55].

53 — *Mager, U.*, Die staatengerichtete Entscheidung als supranationale Handlungsform, σ. 664. Ο συγγραφέας τονίζει ότι για τον λόγο αυτό, μια απόφαση απευθυνόμενη σε όλα τα κράτη μέλη και μια οδηγία συμπίπτουν στον περιεχόμενό τους. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, με τη διάταξη της 25ης Μαΐου 2004 στην υπόθεση T-264/03, Schmoldt κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2004, σ. II-1515, σκέψη 94), ότι η απόφαση της Επιτροπής της 9ης Απριλίου 2003, για τη δημοσίευση των στοιχείων αναφοράς προτύπων που αφορούν θερμομονωτικά προϊόντα, γεωυφάσματα, μόνιμο εξοπλισμό πυρόσβεσης και γυψότουβλα, σύμφωνα με την οδηγία 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 114, σ. 50), απευθυνόμενη σε όλα τα κράτη μέλη ήταν πράξη «κανονιστικού χαρακτήρα». Η απόφαση αυτή, απευθυνόμενη σε όλα τα κράτη μέλη, εκδόθηκε βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 το οποίο προβλέπει ότι, αν ένα κράτος μέλος ή η Επιτροπή κρίνει ότι το εναρμονισμένο πρότυπο ή η ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση ή οι εντολές δεν συμφωνούν με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 της οδηγίας, το εν λόγω κράτος μέλος ή η Επιτροπή πληροφορούν επίσημα την επιτροπή του άρθρου 19 και αναφέρουν τους λόγους. Η επιτροπή γνωμοδοτεί αμελλητί. Λαμβανομένης υπόψη της γνωμοδοτήσεως της επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως της θεσπισθείσας με την οδηγία 83/189/ΕΟΚ επιτροπής, αν πρόκειται για εναρμονισμένα πρότυπα, η Επιτροπή πληροφορεί τα κράτη μέλη για την ενδεχόμενη αναγκαιότητα ανακλήσεως των προτύπων ή εγκρίσεων στις δημοσιεύσεις του άρθρου 7, παράγραφος 3. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή διότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η απόφαση τον αφορούσε ατομικώς. Το Δικαστήριο έκρινε εν μέρει απαράδεκτη και εν μέρει απέρριψε την προσφυγή κατά της διατάξεως του Πρωτοδικείου με τη διάταξη της 16ης Σεπτεμβρίου 2005, C-342/04 P, Schmoldt κ.λπ. κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή).

54 — Απόφαση της 21ης Μαΐου 1987, 249/85, Albako (Συλλογή 1987, σ. 2345, σκέψη 17). Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε σε διαφορά μεταξύ παραγωγού μαργαρίνης και του γερμανικού γεωργικού οργανισμού παρεμβάσεως, όσον αφορά τις ενέργειες του γερμανικού οργανισμού, βάσει αποφάσεως της Επιτροπής επί της πωλήσεως βουτύρου.

55 — Schmidt G. v: *von der Groeben/Schwarze*, Άρθρο. 249 ΕΚ, σημείο 46. Ωστόσο, η θεωρία επισημαίνει ότι για το άμεσο αποτέλεσμα των αποφάσεων που απευθύνονται στα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζεται επίσης η φύση, το πλαίσιο και το περιεχόμενο της επίμαχης αποφάσεως, διότι πρέπει να μπορεί να δημιουργεί άμεσο αποτέλεσμα στις έννομες σχέσεις μεταξύ του αποδέκτη και των τρίτων (Lenaerts, van Nuffel, Bray: *Constitutional Law of the European Union*, σ. 781). Ένα μέρος της γερμανικής θεωρίας υποστηρίζει μάλιστα ότι οι αποφάσεις που απευθύνονται στα κράτη μέλη έχουν άμεσο αποτέλεσμα, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις (*die gleichen Voraussetzungen*) όπως οι οδηγίες. (Schütz, Bruha, König: *Casebook Europarecht*, σ. 167). Ωστόσο δεν μπορώ να εγκρίνω την έκφραση «υπό τις ίδιες προϋποθέσεις», ειδικότερα αναλύοντας τις αποφάσεις της 5ης Απριλίου 1979, 148/78, Ratti (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 861), της 19ης Ιανουαρίου 1982, 8/81, Becker (Συλλογή 1982, σ. 53), και της 20ής Σεπτεμβρίου 1988, 190/87, Oberkreisdirektor des Kreises Borken (Συλλογή 1988, σ. 4689). Από τις αποφάσεις αυτές προκύπτει ότι τα αποτελέσματα της οδηγίας, αν έχει ορθώς μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο, έχουν συνέπειες για τον ιδιώτη μέσω των μέτρων εφαρμογής που θεσπίζει το κράτος μέλος. Πρόβλημα υφίσταται μόνον όταν το κράτος μέλος δεν έθεσε ορθώς σε εφαρμογή την οδηγία, συγκεκριμένα αν οι διατάξεις της οδηγίας δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή παρά την παρέλευση της προθεσμίας ή αν δημιουργούν δικαιώματα υπέρ ιδιωτών κατά των κρατών. Στην περίπτωση αυτή, το δικαίωμα των διαδίκων να επικαλούνται, στις σχέσεις με το κράτος μέλος το οποίο δεν μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία ή δεν διασφάλισε ορθή μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, την ανεπιφύλακτη και επαρκώς ακριβή διάταξη της οδηγίας, θεμελιούται στο άρθρο 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ και στο άρθρο 10 ΕΚ.

63. Η νομολογία ανέπτυξε από την αρχή της δεκαετίας του '70 την ιδέα ότι «δεν συμβιβάζεται με το δεσμευτικό αποτέλεσμα που το άρθρο 189 [56] αναγνωρίζει στην απόφαση να αποκλείεται καταρχήν ότι τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα μπορούν να επικαλούνται την υποχρέωση που επιβάλλει· ειδικότερα στις περιπτώσεις όπου οι κοινοτικές αρχές, με απόφαση, έχουν υποχρεώσει κράτος μέλος ή όλα τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν συγκεκριμένη συμπεριφορά, το χρήσιμο αποτέλεσμα της πράξεως αυτής θα αποδυναμωνόταν αν τα υποκείμενα δικαίου του εν λόγω κράτους εμποδίζονταν να επικαλεστούν ενώπιον των δικαστηρίων και τα εθνικά δικαστήρια εμποδίζονταν να την λαμβάνουν υπόψη ως στοιχείο του κοινοτικού δικαίου· μολονότι τα αποτελέσματα αποφάσεως μπορεί να μην ταυτίζονται με τα αποτελέσματα κανονιστικής διατάξεως, η διαφορά αυτή δεν αποκλείει ότι ενδεχομένως το τελικό αποτέλεσμα, το οποίο συνίσταται από απόψεως δικαίου, για τα υποκείμενα δικαίου, να την επικαλούνται ενώπιον δικαστηρίων, είναι το ίδιο με το αποτέλεσμα αμέσως εφαρμοστέας κανονιστικής διατάξεως» [57].

64. Για να είναι άμεσης εφαρμογής απόφαση απευθυνόμενη στα κράτη μέλη, η υποχρέωση που βαρύνει το κράτος μέλος και απορρέει από την απόφαση αυτή πρέπει να είναι «ανεπιφύλακτη και επαρκώς σαφής και ακριβής, για να μπορεί να παραγάγει άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των ιδιωτών» [58]. «Το γεγονός ότι μια απόφαση επιτρέπει στα κράτη μέλη που είναι αποδέκτες της να παρεκκλίνουν από σαφείς και ακριβείς διατάξεις της ιδίας αυτής αποφάσεως δεν είναι δυνατό, καθαυτό, να στερεί τις διατάξεις αυτές του αμέσου αποτελέσματος. Ειδικότερα, αυτές οι διατάξεις μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα οσάκις η χρήση των κατ' αυτόν τον τρόπο αναγνωριζομένων δυνατοτήτων παρεκκλίσεως υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο» [59].

65. Από την εξέταση της παρατεθείσας νομολογίας διαπιστώνεται ότι η νομολογία αυτή ασχολήθηκε, όσον αφορά τις αποφάσεις, μόνο με το ανιόν κάθετο άμεσο αποτέλεσμα, δηλαδή το δικαίωμα του ιδιώτη να επικαλείται έναντι του κράτους μέλους απόφαση απευθυνθείσα σε κράτος μέλος ή στα κράτη μέλη. Στην υπό κρίση υπόθεση, δεν αμφισβητείται ότι, στη διαφορά με τις ιταλικές δημόσιες αρχές —δηλαδή το ιταλικό κράτος— όσον αφορά την τήρηση των βασικών απαιτήσεων για τις εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες, η εταιρία Carp μπορεί να επικαλείται

56 — Νυν άρθρο 249 ΕΚ.

57 — Αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 1970, 9/70, Grad (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 467, σκέψη 5), της 21ης Οκτωβρίου 1970, 20/70, Lesage (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 497, σκέψη 5), και της 21ης Οκτωβρίου 1970, 23/70, Haselhorst (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 551, σκέψη 5).

58 — Απόφαση Grad (παρατεθείσα στην υποσημείωση 57, σκέψη 9). Το Δικαστήριο έκρινε στην υπόθεση αυτή ότι η από 13 Μαΐου 1965 απόφαση του Συμβουλίου που απαγορεύει στα κράτη μέλη τη σώρευση του κοινού συστήματος φορολογήσεως του κύκλου εργασιών με τα συγκεκριμένα καθεστώτα φορολογήσεως που συλλέγεται αντί του φόρου επί του κύκλου εργασιών μπορεί να παραγάγει άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών στα οποία απευθύνεται η απόφαση και των ιδιωτών, και μπορεί να χορηγεί στους ιδιώτες δικαίωμα επικλήσεώς της ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

59 — Απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 1992, C-156/91, Hansa Fleisch Ernst Mundt (Συλλογή 1992, σ. I-5567, σκέψη 15). Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο, όσον αφορά το άμεσο αποτέλεσμα αποφάσεως της φορολογίας που οφείλεται για τις επιθεωρήσεις και τους υγειονομικούς ελέγχους του νωπού κρέατος βάσει της οδηγίας 85/73/ΕΟΚ, παραπέμπει στην απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 1974, 41/74, Van Duyn (Συλλογή τόμος 1974, σ. 537) με την οποία το Δικαστήριο έκρινε επίσης περί του ανιόντος καθέτου αμέσου αποτελέσματος των οδηγιών.

τις διατάξεις της αποφάσεως 1999/93. Ωστόσο, στην επίμαχη υπόθεση τίθεται ζήτημα αστικής διαφοράς μεταξύ δύο ιδιωτών. Επομένως, πρόκειται για το ζήτημα του οριζοντίου αμέσου αποτελέσματος της αποφάσεως 1999/93 η οποία απευθύνεται σε όλα τα κράτη μέλη.

66. Η θεωρία δέχεται ότι οι αποφάσεις που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη δεν έχουν άμεσο οριζόντιο αποτέλεσμα [60]. Η θεωρία καταλήγει στο συμπέρασμα αυτό διαπιστώνοντας ότι η νομολογία σχετικά με το οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα των οδηγιών εφαρμόζεται επίσης «ευρέως» στις αποφάσεις που απευθύνονται στα κράτη μέλη [61]. Η σχετική με το οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα των οδηγιών νομολογία υποστηρίζει παραδοσιακώς την άποψη ότι «μια οδηγία, αυτή καθαυτή, δεν γεννά υποχρεώσεις εις βάρος ιδιώτη και επομένως δεν μπορεί να γίνει επίκλησή της κατ' αυτού» [62]. Κατά συνέπεια, «ακόμη και μια σαφής, ακριβής και απαλλαγμένη αιρέσεων διάταξη οδηγίας, η οποία σκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων ή στην επιβολή υποχρεώσεων στους ιδιώτες, δεν μπορεί να έχει εφαρμογή, αυτή καθαυτή, στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς ανακύπτουσας αποκλειστικώς μεταξύ ιδιωτών» [63]. Επομένως, διαπιστώνεται στη θεωρία ότι η νομολογία απαγορεύει σε ιδιώτη να επικαλείται στις σχέσεις του με άλλον ιδιώτη τις διατάξεις οδηγίας ακόμη και αν οι διατάξεις αυτές πληρούν τις προϋποθέσεις του αμέσου αποτελέσματος [64].

67. Κατά την πλέον πρόσφατη νομολογία, το Δικαστήριο, στην υπόθεση Mangold [65], εφάρμοσε οδηγία σε οριζόντια σχέση μεταξύ δύο ιδιωτών. Πράγματι, πρόκειται για την πρώτη υπόθεση όπου το Δικαστήριο έκρινε περί της δυσμενούς διακρίσεως λόγω ηλικίας. Θεωρώ ότι είναι αναγκαίο για την εξέταση της υποθέσεως να αναλυθούν, κατ' αρχάς, οι σκέψεις 74 και 75 της αποφάσεως Mangold. Στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε στο σημείο 2 του διατακτικού: «Το κοινοτικό δίκαιο και, ιδίως, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση

60 — Sauron, *L'application du droit de l'Union européenne en France*, σ. 39 και 40.

61 — Jacqué, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, σ. 575. Προς στήριξη του συμπεράσματος ότι η αναπτυχθείσα ως προς το ζήτημα του αμέσου αποτελέσματος των οδηγιών νομολογία εφαρμόζεται ευρέως και στις αποφάσεις, ο συγγραφέας επικαλείται τις αποφάσεις στην υπόθεση Grad (παρατεθείσα στην υποσημείωση 57) και στην υπόθεση Hansa Fleisch (παρατεθείσα στην υποσημείωση 59).

62 — Αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 1986, 152/84, Marshall (Συλλογή 1986, σ. 723, σκέψη 48), της 14ης Ιουλίου 1994, C-91/92, Faccini Dori (Συλλογή 1994, σ. I-3325, σκέψη 20), της 7ης Μαρτίου 1996, C-192/94, El Corte Inglés (Συλλογή 1996, σ. I-1281, σκέψη 15), και της 16ης Ιουλίου 1998, C-355/96, Silhouette International Schmied (Συλλογή 1998, σ. I-4799, σκέψη 36). Η νομολογία αυτή άμβλυνε την έλλειψη οριζοντίου άμεσου αποτελέσματος υπό την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο πρέπει, όταν εφαρμόζει το εθνικό δίκαιο, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι πρέπει να εφαρμόσει παλαιότερες ή νεότερες από την οδηγία διατάξεις, να ερμηνεύει τις διατάξεις αυτές τηρώντας όσο το δυνατόν περισσότερο τους όρους και το αντικείμενο της οδηγίας προκειμένου να επιτευχθούν οι σκοποί της και να τηρηθεί επομένως το άρθρο 249 ΕΚ.

63 — Απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2004, C-397/01 έως C-403/01, Pfeiffer κ.λπ. (Συλλογή 2004, σ. I-8835, σκέψη 109).

64 — Isaac G., Blanquet M.: *Droit général de l'Union européenne*, 9η έκδοση, Παρίσι 2006, σ. 279. Οι συγγραφείς διαπιστώνουν περιορισμό στη δυνατότητα διασφαλίσεως των δικαιωμάτων των ιδιωτών.

65 — Απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2005, C-144/04, Mangold (Συλλογή 2005, σ. I-9981). Το ουσιαστικό πλαίσιο της υποθέσεως αυτής μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: το 2003, ο Werner Mangold συνήψε στην ηλικία των 56 ετών βάσει των γερμανικών διατάξεων σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Οι εν λόγω γερμανικές διατάξεις επιτρέπουν υπό ορισμένες συνθήκες τη σύναψη συμβάσεων ορισμένου χρόνου με εργαζομένους πλέον των 52 ετών. Καθόσον ο W. Mangold φρονεί ότι οι περιορισμοί της συμβάσεως είναι παράνομοι εφόσον η διάταξη περί της συνάψεως συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου δημιουργεί δυσμενή διάκριση σε βάρος των πιο ηλικιωμένων εργαζομένων και είναι, επομένως, αντίθετη προς την οδηγία 2000/78, προσέφυγε ενώπιον του Arbeitsgericht του Μονάχου και ισχυρίστηκε, στο πλαίσιο της προσφυγής αυτής, ότι η διάταξη περί του περιορισμού της διάρκειας της σχέσεως εργασίας του στη σύμβαση εργασίας του ήταν άκυρη, διότι παραβίαζε το κοινοτικό δίκαιο, μολονότι ήταν σύμφωνη με το γερμανικό δίκαιο.

μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (στο εξής: οδηγία 2000/78) [66], έχουν την έννοια ότι απαγορεύουν εθνική ρύθμιση [...] η οποία επιτρέπει, χωρίς περιορισμούς, εκτός αν υφίσταται στενός σύνδεσμος με προηγούμενη σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου συναφθείσα με τον ίδιο εργοδότη, τη σύναψη συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου όταν ο εργαζόμενος έχει συμπληρώσει το πεντηκοστό δεύτερο έτος της ηλικίας του. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να διασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα της γενικής αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας, μη εφαρμόζοντας οποιαδήποτε αντίθετη διάταξη του εθνικού δικαίου, τούτο δε μολονότι η προθεσμία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας δεν έχει ακόμη λήξει» [67]. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, στην υπόθεση Mangold, η κύρια δίκη αφορούσε τη νομιμότητα της συμβατικής ρήτρας περί του περιορισμού της διάρκειας της συμβάσεως εργασίας, το δεύτερο σημείο του διατακτικού της αποφάσεως πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο, στη διαδικασία της κύριας δίκης που αφορά διαφορά μεταξύ δύο ιδιωτών, εργοδότη και εργαζομένου, δεν μπορεί να εφαρμόσει εθνική διάταξη μη συνάδουσα προς το κοινοτικό δίκαιο.

68. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό επισημαίνοντας στην αιτιολογία του ότι «η οδηγία 2000/78 καθεαυτή δεν καθιερώνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο της 1, μοναδικός σκοπός της οδηγίας αυτής είναι "η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού", η δε αρχή της απαγόρευσης αυτών των μορφών διακρίσεων πηγάζει, όπως προκύπτει από την πρώτη και την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας, από διάφορες διεθνείς πράξεις και από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών» [68].

69. «Η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ηλικίας πρέπει επομένως να θεωρηθεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου» [69]. Η απόφαση στην υπόθεση Mangold μπορεί να συγκριθεί με τις λύσεις που προκύπτουν ιδίως από το συνταγματικό γερμανικό δίκαιο όσον αφορά τη θεωρία του έμμεσου αποτελέσματος των θεμελιωδών δικαιωμάτων έναντι τρίτων (mittelbare Drittwirkung der Grundrechte). Σύμφωνα με τη γερμανική θεωρία, συμβατική ρήτρα σε σύμβαση εργασίας γραμματέα, σύμφωνα με την οποία η σύμβαση συνάπτεται υπό τη διαλυτική αίρεση της συνάψεως γάμου είναι άκυρη [70]. Η ακυρότητα της συμβατικής αυτής ρήτρας αιτιολογείται από το γεγονός ότι η συμβατική αυτή διάταξη προσβάλλει την ουσιαστική ισχύ της αρχής [71] του άρθρου 6, παράγραφος 1, του θεμελιώδους γερμανικού νόμου (Grundgesetz, στο εξής: GG) [72]. Η

66 — ΕΕ L 303, σ. 16.

67 — Απόφαση Mangold (παρατεθείσα στην υποσημείωση 65, διατακτικό).

68 — Απόφαση Mangold (παρατεθείσα στην υποσημείωση 65, σκέψη 74). Συναφώς μπορεί να τεθεί το ερώτημα γιατί το Δικαστήριο μιλά κατ' αρχάς για διάφορα διεθνή νομοθετικά κείμενα και κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και μόνον αργότερα για τη γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

69 — Απόφαση Mangold (παρατεθείσα στην υποσημείωση 65, σκέψη 75).

70 — Mannsen G.: *Staatsrecht II: Grundrechte*, 4η έκδοση, Μόναχο 2005, σ. 31 και 32. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι στο συνταγματικό δίκαιο, τα θεμελιώδη δικαιώματα προστατεύουν τον ιδιώτη κατά των προσβολών του κράτους και όχι στις σχέσεις με άλλους ιδιώτες. Στον τομέα του ιδιωτικού δικαίου, ο νομοθέτης πρέπει ωστόσο να τηρεί άμεσα τα θεμελιώδη δικαιώματα.

71 — Badura, P.: *Staatsrecht, systematische Erläuterung des Grundgesetzes*, 3η έκδοση, Μόναχο 2003, σ. 107.

72 — Άρθρο 6, παράγραφος. 1 του Grundgesetz: Ehe und Familie stehen unter dem besonderen Schutze der staatlichen Ordnung (ο γάμος και η οικογένεια τίθενται υπό την ειδική προστασία της δημόσιας τάξης).

διάταξη του άρθρου 6 GG εφαρμόζεται ως κατευθυντήρια γραμμή κατά την εφαρμογή των γενικών ρητρών. Το άρθρο 138, παράγραφος 1, του γερμανικού αστικού κώδικα (Bürgerliches Gesetzbuch, στο εξής: BGB) περιλαμβάνει γενική ρήτρα περί των νομικών πράξεων contra bonos mores [73]. Το εθνικό δικαστήριο πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη θεμελιώδη απόφαση του κράτους να προστατεύει τον γάμο και την οικογένεια. Πρέπει να ερμηνεύει τις διατάξεις περί του κύρους των συμβάσεων υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων [74] και πρέπει επομένως να διαπιστώνει την ακυρότητα διατάξεως συμβάσεως εργασίας που προσβάλλει την προστασία του γάμου και της οικογένειας, καθόσον η σύμβαση αυτή δεν συνάδει προς τη δημόσια τάξη και τις ηθικές αρχές της κοινωνίας.

70. Η επιχειρηματολογία αυτή ισχύει επίσης a simili ad simile για την υπόθεση Mangold. Το Δικαστήριο θέλησε να τονίσει την έννοια της απαγορεύσεως της διακρίσεως λόγω ηλικίας και να διευκρινίσει τις δυνατότητες της έννομης προστασίας των εργαζομένων που θίγονται από τη διάκριση αυτή. Η απαγόρευση της δυσμενούς διακρίσεως λόγω ηλικίας είναι θεμελιώδης απόφαση σύλληψης και αρχής του κοινοτικού δικαίου μολονότι εντάσσεται σε οδηγία, η οποία καταρχήν δεν έχει άμεσο οριζόντιο αποτέλεσμα. Δυνάμει του άρθρου 10 ΕΚ, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτή την αξιολογική κρίση. Τα όργανα των κρατών μελών καθώς και οι δημόσιες αρχές των κρατών αυτών πρέπει, όταν κρίνουν τις σχέσεις ιδιωτών, να λαμβάνουν υπόψη και τις θεμελιώδεις αξιολογικές κρίσεις και αποφάσεις του κοινοτικού δικαίου. Σε τούτο έγκειται η *ratio legis* της αποφάσεως Mangold. Η απόφαση αυτή αποτελεί ένδειξη για τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να κρίνουν τις διαφορές που αφορούν προβαλλομένη διάκριση λόγω ηλικίας αν το εθνικό δίκαιο δεν τη λαμβάνει υπόψη όπως το κοινοτικό δίκαιο. Επομένως, δεν συντρέχει κανένας βάσιμος λόγος για την ύπαρξη παρεκκλίσεων σε άλλους τομείς από την πάγια νομολογία που δεν επιτρέπει το οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα των διατάξεων των οδηγιών και των απευθυνομένων στα κράτη μέλη αποφάσεων.

71. Πρέπει να διακρίνουμε το ζήτημα του αμέσου οριζοντίου αποτελέσματος της αποφάσεως 1999/93 από το ζήτημα του καθορισμού της μη εκτελέσεως της συμβάσεως ή της μη ορθής εκτελέσεώς της. Το ζήτημα αν η παράδοση των εξοπλισμένων με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θυρών, οι οποίες δεν έχουν πιστοποιηθεί σύμφωνα με τη διαδικασία πιστοποιήσεως του συστήματος αριθ. 1, σημαίνει μη εκτέλεση της συμβάσεως ή τουλάχιστον μη ορθή εκτέλεση της συμβάσεως από απόψεως του κοινοτικού δικαίου δεν συνδέεται με την εφαρμογή του συστήματος πιστοποιήσεως αριθ. 1 στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών. Από απόψεως κοινοτικού δικαίου, η δεσμευτική, και άρα υποχρεωτική, πιστοποίηση των προϊόντων δομικών κατασκευών αφορά αποκλειστικά τις σχέσεις κατασκευαστή και κράτους μέλους και όχι μεταξύ δύο ιδιωτών.

72. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο ερώτημα που

73 — Άρθρο 138, παράγραφος 1, του BGB: Ein Rechtsgeschäft, das gegen die guten Sitten verstößt, ist nichtig (νομική πράξη που αντίκειται στα χρηστά ήθη είναι άκυρη).

74 — Badura: *Staatsrecht, systematische Erläuterung des Grundgesetzes*, σ. 110.

υπέβαλε το Tribunale Ordinario di Novara υπό την έννοια ότι τα άρθρα 2 και 3 καθώς και τα παραρτήματα ΙΙ και ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93 δεν έχουν οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα σε διαφορά μεταξύ ιδιωτών και οι διατάξεις αυτές δεν επιτρέπουν στον ιδιώτη, σε διαφορά μεταξύ ιδιωτών, να επικαλείται έναντι άλλου την απόφαση 1999/93.

Γ — *Τρίτο προδικαστικό ερώτημα*

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

73. Η εταιρία Carp φρονεί ότι η απόφαση 1999/93 δεν είναι σύννομη και ισχυρίζεται συναφώς ότι δεν δικαιολογείται η ανάγκη απαιτήσεως της εφαρμογής του συστήματος πιστοποιήσεως αριθ. 1 στην απόφαση 1999/93. Κατά συνέπεια, η απόφαση είναι αντίθετη προς το άρθρο 253 ΕΚ, διότι δεν περιλαμβάνει καμία απολύτως αιτιολογία. Εξάλλου, η απόφαση προσβάλλει την αρχή της αναλογικότητας και την αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού.

74. Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, η εταιρία Carp επαναλαμβάνει κατ' αρχάς ότι οι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου θύρες σκοπούν κατ' ουσία να διασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα μπορούν να εγκαταλείψουν τάχιστα τον χώρο όπου βρίσκονται. Η εταιρία Carp τονίζει εξάλλου ότι η λαβή που τίθεται στη θύρα διαθέτει ήδη τη σήμανση CE όταν την παραλαμβάνει ο κατασκευαστής της θύρας. Η διαδικασία πιστοποιήσεως για την επίθεση της σήμανσης CE πρέπει κατά συνέπεια να διοργανώνεται έτσι ώστε να διασφαλίζει την ασφάλεια των θυρών και να μη θίγει δυσανάλογα τη δραστηριότητα του κατασκευαστή. Το σύστημα πιστοποιήσεως αριθ. 1, το οποίο απαιτεί την παρέμβαση οργανισμού πιστοποιήσεως, δεν είναι ούτε πρόσφορο ούτε αναγκαίο για την ασφάλεια των θυρών ασφαλείας, που είναι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου, διότι η ίδια ασφάλεια διασφαλίζεται με άλλα συστήματα πιστοποιήσεως της οδηγίας 89/106, τα οποία εμποδίζουν λιγότερο τον κατασκευαστή και διασφαλίζουν επίσης ότι το κατασκευασθέν προϊόν πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές.

75. Σύμφωνα με την εταιρία Carp, η απόφαση 1999/93 προσβάλλει επίσης την αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού του άρθρου 2 ΕΚ και του άρθρου 98 ΕΚ, διότι δημιουργεί πλεονέκτημα υπέρ προσώπων που μεταβάλλουν ή περιορίζουν τον ανταγωνισμό στην αγορά. Οι βιοτέχνες και μικροί κατασκευαστές δεν έχουν επαρκή μέσα για να εφαρμόζουν το σύστημα πιστοποιήσεως αριθ. 1 για την κατασκευή θυρών, λόγος για τον οποίο θα παύσουν την κατασκευή τους. Εξάλλου, οι μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν από μακρού χρόνου πιστοποιητικό ISO 9000, που αντιστοιχεί στις προϋποθέσεις του συστήματος πιστοποιήσεως αριθ. 1, θα απολαύουν ενός πλεονεκτήματος.

76. Όσον αφορά το τρίτο ερώτημα, η εταιρία Ecorad δεν εκφράζει άποψη και αφήνει την απάντηση στην κρίση του Δικαστηρίου.

77. Η Επιτροπή και η Αυστριακή Κυβέρνηση φρονούν ότι παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

2. Εκτίμηση της γενικής εισαγγελέα

78. Εισαγωγικώς, τονίζω ότι «είναι έργο μόνον του εθνικού δικαστηρίου, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και το οποίο πρέπει να αναλάβει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που θα εκδοθεί, να εκτιμήσει, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της υποθέσεως, τόσο την ανάγκη εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που θέτει στο Δικαστήριο» [75]. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται καταρχήν να αποφανθεί [76].

79. Κατά πάγια νομολογία, «το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να δώσει απάντηση σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητηθείσα ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου δεν έχει καμία σχέση με πραγματική διαφορά ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικό ή, ακόμα, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα αναγκαία πραγματικά και νομικά στοιχεία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν» [77].

80. Στην υπό κρίση υπόθεση, η απάντηση του Δικαστηρίου στο τρίτο ερώτημα δεν είναι προφανώς λυσιτελής για την έκβαση της κύριας δίκης.

81. Στη διαδικασία της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο έθεσε τρία ερωτήματα. Το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα συνδέονται μεταξύ τους. Το τρίτο ερώτημα, το οποίο αφορά το κύρος της αποφάσεως 1999/93, εξαρτάται από την ακριβή απάντηση που πρέπει να δοθεί στο δεύτερο ερώτημα. Για την κύρια δίκη, η απάντηση στο τρίτο ερώτημα που αφορά το κύρος της αποφάσεως 1999/93 έχει έννοια μόνον αν δοθεί στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση ότι η απόφαση 1999/93 έχει οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα, οπότε δεσμεύει τους ιδιώτες στις σχέσεις μεταξύ τους. Καθόσον η απόφαση 1999/93 δεν έχει ωστόσο άμεσο οριζόντιο αποτέλεσμα, δεν έχει εφαρμογή στη διαδικασία ή στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών και το ζήτημα του κύρους της αποφάσεως αυτής καθίσταται επομένως άνευ αντικειμένου για την απόφαση στην κύρια δίκη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

82. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Tribunale Ordinario di Novara υπό την έννοια ότι παρέλκει η εξέταση του κύρους της αποφάσεως 1999/93.

75 — Απόφαση της 9ης Μαρτίου 2000, C-437/97, EKW και Wein & Co. (Συλλογή 2000, σ. I-1157, σκέψη 52), και της 4ης Δεκεμβρίου 2003, C-448/01, EVN και Wienstrom (Συλλογή 2003, σ. I-14527, σκέψη 74).

76 — Απόφαση της 28ης Σεπτεμβρίου 2006, C-150/05, Van Straaten (Συλλογή 2006, σ. I-9327, σκέψη 33).

77 — Αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2006, C-13/05, Chacón Navas (Συλλογή 2006, σ. I-6467, σκέψη 35), και της 28ης Σεπτεμβρίου 2006, C-150/05, van Straaten (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 76, σκέψη 34).

V — Πρόταση

83. Κατόπιν όλων των προηγουμένων σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα υποβληθέντα από το Tribunale Ordinario di Novara ερωτήματα ως εξής:

«1) Το άρθρο 2, το άρθρο 3, το παράρτημα ΙΙ και το παράρτημα ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93/ΕΚ, της 25ης Ιανουαρίου 1999, σχετικά με τη διαδικασία βεβαίωσης της πιστότητας των δομικών προϊόντων δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όσον αφορά θύρες, παράθυρα, εξώφυλλα, σκιάδια, δρύφακτα, και συναφή κτιριακό εξοπλισμό, έχουν την έννοια ότι οι θύρες εξόδων που είναι εξοπλισμένες με λαβές προς χρήση σε περίπτωση κινδύνου και δεν έχουν πιστοποιηθεί κατ' εφαρμογήν του συστήματος πιστοποιήσεως αριθ.1 δεν μπορούν να διατεθούν στην αγορά.

2) Το άρθρο 2, το άρθρο 3, το παράρτημα ΙΙ και το παράρτημα ΙΙΙ της αποφάσεως 1999/93/ΕΚ, της 25ης Ιανουαρίου 1999, σχετικά με τη διαδικασία βεβαίωσης της πιστότητας των δομικών προϊόντων δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όσον αφορά θύρες, παράθυρα, εξώφυλλα, σκιάδια, δρύφακτα, και συναφή κτιριακό εξοπλισμό, δεν έχουν οριζόντιο αποτέλεσμα στις διαφορές που διεξάγονται μεταξύ ιδιωτών και δεν επιτρέπουν στον ιδιώτη, στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ ιδιωτών, να επικαλείται την απόφαση αυτή έναντι άλλου.

3) Παρέλκει η κρίση περί του κύρους της αποφάσεως της Επιτροπής της 25ης Ιανουαρίου 1999 σχετικά με τη διαδικασία βεβαίωσης της πιστότητας των δομικών προϊόντων δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όσον αφορά θύρες, παράθυρα, εξώφυλλα, σκιάδια, δρύφακτα, και συναφή κτιριακό εξοπλισμό.»